SOFOKLÉS

Král Oidipus a Antigoné

AUDIOKNIHY CZ · AUDIOKNIHYCZ.CZ

Král Oidipus a Antigoné

Vlastní český překlad z řečtiny podle vydání Francise Storra (Perseus Digital Library, veřejné dílo).

Král Oidipus

[Scéna: Před palácem Oidipovým v Thébách. Na stupních oltářů sedí prosebníci všech věků s olivovými ratolestmi. Vystupuje Oidipus v královském rouchu.]

Oidipus.
Ó děti, nový rode Kadmův dávný,
proč u mých nohou v této chvíli sedíte
s ratolestmi prosebníků v rukou?
Město je plné kadidelných par
a zároveň i nářků, zpěvů kajících.
Nechtěl jsem, děti, slyšet to jen z úst
poslů, a tak jsem přišel sám sem k vám —
já, všem známý jménem Oidipus.
Nuže, starče, ty, jenž smíš mluvit za ně
podle svých let, pověz: v jakém jste stavu?
Strach vás sem vede, nebo přání? Rád
vám ve všem pomohu. Byl bych tvrdý, kámen,
kdybych se nad tím zástupem neslitoval.

Kněz.
Oidipe, vladaři země mé, vidíš,
v jakém věku zde sedíme u tvých oltářů:
jedni, co nemají dost síly, aby létali,
jiní, zemdlení stářím — kněží,
já kněz Diův, a tihle vybraní

mladíci z panen; ostatní zástup,
také se stuhami prosebníků,
sedí na náměstích, u obou chrámů
Palladiných, a u Ismenova
věšteckého popela.
Město, jak ty sám vidíš, zmítá se
už přespříliš a nemůže už zvednout
svou hlavu z vírů krvavého moře.
Hyne v obilních klasech úrody,
hyne i v dobytku na pastvinách,
hyne v neplodných porodech žen.
Bůh ohněnosič tu řádí mezi námi,
mor nejnenáviděnější, pustoší město,
sídlo Kadmovo zbavuje mužů,
a Hádés v černé říši bohatne
našimi nářky, naším kvílením.
Ne proto, Oidipe, že bychom tě
k bohům stavěli, sedíme my i tyto
děti před tvým krbem jako prosebníci;
máme tě za prvního z lidí —
v nehodách života i ve stycích
s démony — ty, který jsi, když přišels,
osvobodil město Kadmovo
od poplatku, jenž tu krutá pěvkyně
od nás vymáhala; a to ses nedozvěděl
nic víc než my a nebyls poučen,
leč z pomoci boží, jak všichni říkají
i myslí, povstala nám skrze tebe
cesta k spravedlivému žití.
Dnes, Oidipe, hlavo mocná ze všech,
my všichni, prosebníci, zapřísaháme tě:

najdi nám nějakou záchranu — ať už jsi
od některého z bohů slyšel věštbu,
či se dozvěděl něco od člověka;
neboť znám-li život, nejlépe se daří
rady vzešlé ze zkušenosti.
Nuže, nejlepší z lidí, pozdvihni město!
Nuže, buď si vědom: tahle země
nazývá tě dnes zachráncem, pro to,
cos učinil kdys. Ať se nám tvé vlády
nedopisuje nikdy to, že jsme nejdřív
vstali a potom znovu padli!
Nikoliv — v jistotě pozdvihni toto město.
Vždyť pod šťastnou předzvěstí jsi tenkrát
osud nám přinesl: buď stejný dnes.
Jestliže máš této zemi vládnout,
jak jí teď vládneš, lepší je být pánem
nad muži než nad pustou prázdnotou.
Vždyť ani věž, ani loď nic neznamená,
jestliže v nich už nikdo nebydlí.

Oidipus.
Ó politováníhodné děti, znám,
nikoli neznám, co vás ke mně táhne.
Dobře vím, že vy všichni churavíte,
a přec, i v tomto strádání, nikdo z vás
nestůně stejně, jako tomu je u mě.
Vaše bolest zasahuje každého
sama a nikoho jiného; moje
duše však naříká za celé město,
za sebe, za vás — za všechny současně.
Nebudíte mě tedy ze spaní,

spíš věřte, že jsem nad tím mnoho plakal
a mnoha cestami jsem bloudil v myšlenkách.
A jedinou záchranu, již jsem po úvaze
vymyslel, jsem už vykonal:
poslal jsem Kreonta, syna Menoikeova,
svého švagra, do Pythijských
sídel Foibových, aby se dozvěděl,
co mám udělat nebo říci,
abych tím toto město zachránil.
A nyní, když měřím ty uplynulé
dny, mě to tíží — kde se tak dlouho zdržuje?
Zůstává totiž déle, než by měl,
víc, než se sluší. Jakmile však přijde,
budu-li snad já poté nespravedlivý,
nekonat vše, co odhalil mi bůh.

Kněz.
Dobře mluvíš — a ti, co stojí tam,
mi dávají znamení, že Kreón právě přichází.

Oidipus.
Ó pane Apollóne, kéž by přišel
pod šťastnou hvězdou — s jasnou tváří,
tak jak mu teď září oči!

Kněz.
Soudě podle tváře, přináší dobré:
sic by sem nekráčel s hlavou vavřínem
tak hustě ovinutou.

Oidipus.
Hned se to dozvíme — je dost blízko,

abychom slyšeli.
Vladaři, švagře, synu Menoikeův,
jakou zprávu nám od boha přinášíš?

Kreón.
Dobrou. I to, co by se zdálo tíživé,
dopadne-li šťastně, může skončit v dobrém.

Oidipus.
A jak to slovo zní? Vždyť ani odvážný,
ani polekaný nejsem z toho, co pravíš.

Kreón.
Chceš-li to slyšet, když stojí tolik okolo,
jsem připraven mluvit — nebo pojďme dovnitř.

Oidipus.
Mluv před všemi. Pro ně
nesu větší zármutek než pro svou duši.

Kreón.
Řeknu tedy, co jsem od boha slyšel.
Foibos nám jasně nařizuje, vladaři:
poskvrnu, jež v této zemi vzrostla,
máme vyhnat, ne ji dále živit nezhojenou.

Oidipus.
A jakým očištěním? Jak se to má odstranit?

Kreón.
Vyhnat ty muže — anebo smrt smrtí splatit;
tahle krev totiž rozbouřila město.

Oidipus.
A o kterém muži bůh mluví?

Kreón.
Mívali jsme, vladaři, Láia — kdysi
byl vůdcem této země, než jsi jí vládl ty.

Oidipus.
Vím to, slyšel jsem, ale neviděl jsem ho.

Kreón.
Jeho vrahy teď bůh káže, abychom
jasně a vlastní rukou potrestali.

Oidipus.
A kde jsou? Kde se najde stopa
tak staré viny, těžko vyvoditelná?

Kreón.
V této zemi, pravil bůh. Co se hledá,
je k nalezení; jen zanedbané uniká.

Oidipus.
Ale kde potkal Láios tu smrt?
V domě? Na poli? V cizí zemi?

Kreón.
Odjel, jak řekl, k věštbě; a zpět domů
už se nikdy nevrátil, kam byl vyslán.

Oidipus.
Žádný posel? Žádný druh na cestě?
Nikdo, kdo by to viděl, aby to řekl?

Kreón.
Zahynuli všichni, až na jednoho,
který ze strachu uprchl — a z toho, co viděl,
nemohl říct nic kromě jedné věci.

Oidipus.
A sice jaké? Jedno slovo mnoho objasní,
jen kdybychom měli i malý začátek naděje.

Kreón.
Prohlásil, že na ně narazila lupičská tlupa
a zabila ho — ne jedna ruka, mnoho rukou.

Oidipus.
Jak by se lupič odvážil tak dalekého činu,
kdyby zde odtud nedostával stříbro?

Kreón.
Tak se to tenkrát myslelo. Po Láiově smrti
nikdo v tom neštěstí nepřišel na pomoc.

Oidipus.
Ale co za zlo bylo v cestě, že se nehledalo?
Když padla vláda, co bránilo pátrat?

Kreón.
Sfinga a její spletité zpěvy
nám velely hledět, co máme pod nohama,
místo abychom zkoumali to neznámé.

Oidipus.
Tak já to tedy od začátku odkryju!
Důstojně se k mrtvému otočil Foibos,

důstojně ty — a já se spravedlivě
ukážu jako spojenec této země
a zároveň jako mstitel boha.
Vždyť nejde o pomoc cizím přátelům,
ale sám sobě tuhle poskvrnu odejmu.
Kdokoli to byl, kdo zabil tamtoho,
mohl by takovou rukou klidně
nazítra padnout i na mne.
Pomáhaje jemu, pomáhám tedy sobě.
Ale rychle, děti — vstaňte ze schodů
a sejměte s nich prosebnické ratolesti!
Někdo ať svolá sem Kadmův lid,
že udělám všechno — buď se ukážeme
s pomocí boha šťastní, nebo padneme.

Kněz.
Vstávejme, děti. Vždyť právě pro to,
co nám on slibuje, jsme sem přišli.
A Foibos, který nám tu věštbu seslal,
ať přijde sám jako zachránce
a utne mor.

[Parodos. Chór thébských starců vstupuje.]
Chór.
Ó sladkohlasá věštbo Diova,
jaká jsi přišla ze zlatobohaté Pýthó
do zářivých Théb?
Napjatý je můj duch, strachem se chvěje,
ó délský Paione, uzdravovateli,
před tebou v posvátné bázni se tážu:
jaký nový dluh mi uložíš?

Či v obratu let znovu starý — mluv,
nesmrtelná Rumějí, dcero zlaté Naděje!

Chór.
Nejdříve tě volám, dcero Diova,
nesmrtelná Athéno,
a tvou sestru, strážkyni země —
Artemidu, jež na proslulém trůnu
sedí v kruhu náměstí,
i Foiba, jenž střílí z dálky — ejhle:
Vy tři, kteří odvracíte smrt,
zjevte se mi!
Jestliže jste kdy dřív nad městem,
nad hrozící záhubou,
rozprášili plamen zla, přijďte i teď!

Chór.
Ó běda, nespočet mám strastí,
mor zachvátil všechen můj lid,
žádná myšlenka není oštěpem,
jímž by se bránilo. Zrní nerostou
na slavné půdě, ženy nevydrží
porodní bolesti, umírají při nich.
Jedny za druhými vidíš jak křídla
rychlých ptáků se vznášejí
rychleji než neuhasitelný oheň
k břehům boha západu — do Hádu.

Chór.
A nesčíslné je město v záhubě:
plody nelítostné leží na zemi,
smrt v nich — bez slitování.

Mezi oltáři ženy a šediví matky
odevšad jedna za druhou úpěnlivě
pro svou těžkou úzkost zoufale lkají.
Nad nimi se nese hlas paiánu smíšen
s nářkem — proto, ó zlatá dcero Diova,
sešli jasnou pomoc!

Chór.
A Area dravého, jenž bez štítu
teď žhne mezi námi za hrozného křiku —
žádám, aby se obrátil nazpět
od naší vlasti, do velké komnaty
Amfitrítiny, do nehostinného
thráckého vlnobití odfouknut větrem;
neboť co noc nedokončí,
den dokoná v zoubky.
Toho, ó otče Zéve, jenž vládneš
ohnivým blyštivým bleskům,
pod bleskem svým zahlaď!

Chór.
Ó Lykijský králi, tvé šípy,
vylétající ze zlatých tětiv —
ty neoklamné, přinášející pomoc —
kéž bychom je viděli vyražené proti zlu!
A oslňující pochodně Artemidy,
s nimiž se žene po lykijských horách!
A toho se zlatou čelenkou volám —
jmenovce této země,
Bakcha s rudou tváří, provázeného Mainadami:

ať přijde se zářící pochodní
proti bohu, jenž u bohů nemá cti!

[Oidipus se obrátí na Chór a shromážděný lid.]
Oidipus.
Prosíte. A co prosíte — jestli chcete
poslouchat má slova a uhasit mor,
najdete pomoc i úlevu v zlu.
Řeknu to jako cizinec vzhledem k té zvěsti,
cizinec vzhledem k tomu činu;
nemohl bych jít daleko ve stopování
sám, bez jediného záchytného znamení.
A protože jsem k vám přišel pozdě
jako občan mezi občany, prohlašuji
vám všem, Thébanům, toto:
Ten, kdo z vás ví, kdo zabil
Láia, Labdakova syna,
tomu přikazuji: pověz mi vše.
A kdyby se bál, ať sám na sebe
žalobu předem sejme —
nic strašného se mu stát nemusí,
jen opustí v bezpečí tuto zemi.
Ví-li však někdo jiný o pachateli
z cizí země, ať nemlčí —
odměnu dám, vděčnost přidám.
Budete-li však mlčet a kdokoli,
boje se o přítele nebo o sebe,
mé slovo zavrhne, slyšte, co udělám:
Toho muže — kdokoli to je — v této zemi,
jíž vládnu a mám trůn,
nikdo nepřijme pod střechu,

nikdo s ním nepromluví,
nikdo s ním nesdílí modlitby bohům
ani oběti, nikdo mu nenalije vodu k umytí.
Všichni ho zapuďte ze svých domovů —
jest nám poskvrnou,
jak mi právě odhalila Pythijská věštba.
Takto se stavím jako spojenec
božstva i mrtvého muže.
A proklínám pachatele: ať sám,
nebo s mnoha druhy skrytý,
zle a bezbožně nese bídný život!
A proklínám také sebe: jestliže
by s mým vědomím usedl u mého krbu,
ať mě postihne vše, co jsem právě
na toho muže svolal.
Vám všem to teď ukládám k vykonání —
pro mne, pro boha i pro tuto zemi,
jež takto neplodně, bezbožně hyne.

Oidipus.
I kdyby to nebylo z pověření boha,
neměli byste nechat tu věc nečistou,
když tak znamenitý muž a král zahynul —
měli jste pátrat. A protože nyní
já mám vládu, kterou měl kdysi on,
mám i jeho lože a společnou ženu
a společné děti — i jemu by byly bývaly
narozeny, kdyby nebyl potkal zkázu;
teď však na jeho hlavě spočinul osud.
Zato budu toto za něj, jako za otce,
hájit a půjdu až na konec,

dokud nenajdu toho, kdo ho zabil —
pro potomka Labdaka, syna Polydóra,
před ním Kadma, kdys Agénora.
A těm, kdo neposlechnou, prosím bohy:
ať jim nedají země plody úrody,
ať ani ženy nemají děti; ať je zahubí
tenhle mor, nebo něco horšího.
Vám ostatním Kadmejcům, kteří s tím
souhlasíte, ať se spravedlnost — má spojenkyně —
i všichni bohové dobře odvděčí navěky.

Chór.
Jak jsi mě zavázal svou kletbou,
tak, vladaři, promluvím:
nezabil jsem ho ani vraha neumím
ukázat. Pátrání vyslal Foibos;
on by měl říci, kdo to byl.

Oidipus.
Pravdu jsi řekl. Ale přinutit bohy,
aby řekli, co nechtějí, nemůže
žádný smrtelník.

Chór.
Rád bych tedy mluvil o druhé možnosti.

Oidipus.
A kdyby byla třetí, nezatajuj!

Chór.
Vím, že vladař, jenž vidí totéž co pán Foibos,
je Teiresiás; od něho by člověk,
vladaři, nejjasněji poznal věc.

Oidipus.
Ani v tom jsem nelenil.
Kreón mi tak poradil a já už dvakrát
vyslal posly. Divím se, že nepřišel.

Chór.
A ostatní zvěsti jsou staré a mlčí.

Oidipus.
Jaké jsou to? Zkoumám každou řeč.

Chór.
Prý zemřel od pocestných.

Oidipus.
Slyšel jsem i já. Ale nikdo nevidí svědka.

Chór.
Jestliže v něm zbylo trochu strachu,
nezůstane, až uslyší tvoje kletby.

Oidipus.
Kdo nemá strach v činech, nebojí se slov.

Chór.
Nuže, kdo ho usvědčí, je zde! Vedou nám sem
božského věštce — toho jediného člověka,
v kom se zrodila pravda.

[Vstupuje Teiresiás, veden chlapcem.]
Oidipus.
Ó Teiresio, jenž ovládáš vše —
věci sdělitelné i tajné, nebeské i pozemské —
i když neumíš vidět, přec víš,

jakou morovou nákazou je stiženo město.
Tebe jediného, vladaři, nalézáme
jeho strážcem i zachráncem.
Vždyť Foibos — jestlis to od poslů
dosud neslyšel — nám na náš dotaz
dal odpověď: jediná záchrana
z tohoto moru nám přijde,
jen když dobře poznáme vrahy Láiovy
a zabijeme je nebo vyženeme ze země.
Ty tedy nezáviď nám ani znamení z ptáků,
ani jinou cestu věštění, kterou máš —
zachraň sebe i město, zachraň i mne,
zachraň všechnu poskvrnu po mrtvém.
V tobě spočíváme. Pomoci člověku
tím, co má a může, je nejkrásnějším dílem.

Teiresiás.
Běda, běda — jak hrozné je vědět,
když vědoucímu to nepomůže!
Vždyť já to dobře věděl, a přec jsem to zapomněl,
jinak bych sem byl nepřišel.

Oidipus.
Co se děje? Jak sklesle vstupuješ!

Teiresiás.
Pusť mě domů. Lehko ty poneseš své,
já své, jestli mě poslechneš.

Oidipus.
Nic zákonného ani přátelského městu,

jež tě živí, neřekls, když takovou věštbu
zadržuješ.

Teiresiás.
Vidím totiž, že ani tvá řeč
nejde k dobrému. Abych se vyhnul
témuž osudu —

Oidipus.
Neodvracej se, při bozích, znáš-li to —
my všichni, prosebníci, se před tebou skláníme!

Teiresiás.
Neznáte, všichni, co znát máte. Já však nikdy
nezjevím svá zla — abych neřekl tvá!

Oidipus.
Jak to? Víš a nechceš mluvit?
Chceš nás zradit a město přivést do zkázy?

Teiresiás.
Nechci svoji ani tvou bolest. Proč mě
zbytečně vyslýcháš? Ode mě se nic nedozvíš.

Oidipus.
Ty nejhorší z nejhorších — rozhněval bys
i povahu kamene! Nikdy nic neřekneš?
Takhle neoblomně a neúprosně se tváříš?

Teiresiás.
Vytýkáš mi hněv — a svůj, jenž bydlí u tebe,
nevidíš. Mne haníš, mne.

Oidipus.
Kdo by se nerozzlobil, slyše taková slova,
jimiž ty teď hanobíš toto město?

Teiresiás.
To vyjde najevo samo — i když to budu krýt mlčením.

Oidipus.
Když to musí vyjít, pověz to i mně!

Teiresiás.
Dál už nic neřeknu. A teď, chceš-li,
dej průchod zuřivosti nejdivočejší!

Oidipus.
Nic si neušetřím, slyš: zuřivost mě svádí
myslet, že jsi s nimi spolu plánoval ten čin
a nad tím pracoval, až na čin sám —
tím, že jsi neviděl. Kdybys viděl,
řekl bych, žes to i ty udělal.

Teiresiás.
Opravdu? Vyzývám tě tedy, abys stál
u svého rozkazu, který jsi vyhlásil:
od toho dne už s nikým nemluv,
ani se mnou, ani s nikým z těchto —
protože ty jsi bezbožný nákazitel této země!

Oidipus.
Tak drze jsi to slovo pustil ven?
Myslíš, že od toho ještě unikneš?

Teiresiás.
Uniknu. Mám v sobě sílu pravdy.

Oidipus.
Kdo tě to naučil? Z věštectví to není.

Teiresiás.
Ty sám. Donutils mě promluvit proti své vůli.

Oidipus.
Co jsi to řekl? Řekni to znovu, ať to pochopím!

Teiresiás.
Nic jsi dřív nepochopil? Chceš, abych to zkoušel znovu?

Oidipus.
Nic, co by mi bylo jasné. Mluv znovu!

Teiresiás.
Pravím, že jsi vrahem toho, koho hledáš.

Oidipus.
Nebudeš se radovat podruhé, žes to vyřkl!

Teiresiás.
Mám říct ještě víc, abys zuřil ještě víc?

Oidipus.
Jak jen chceš. Řekne se to zbytečně.

Teiresiás.
Pravím, že žiješ v hanebném soužití
se svými nejbližšími — a nevidíš, kde jsi v zlu.

Oidipus.
A myslíš, že toto říkat budeš bezstarostně dál?

Teiresiás.
Ano — má-li pravda nějakou sílu.

Oidipus.
Má — jen ne pro tebe. Pro tebe ne,

Oidipus.
Jsi slepý uchem, slepý rozumem i očima!

Teiresiás.
A ty jsi nešťastný, že mi vytýkáš,
co ti brzy nikdo z těchto lidí
neopomene vrátit.

Oidipus.
Jsi odkojen jedinou nocí — nemůžeš
ublížit mně ani komukoli, kdo vidí světlo.

Teiresiás.
Není ti souzeno padnout od mé ruky,
na to stačí Apollón sám, jenž na to dohlíží.

Oidipus.
Jsou to Kreontovy nápady, nebo tvoje?

Teiresiás.
Kreón ti bídu nedělá; sám sobě ji děláš ty.

Oidipus.
Ó bohatství, moci, umění, které
převyšuje všechna umění v závistivém životě,

jak velká žárlivost se u vás střeží!
Vždyť kvůli této vládě, kterou mi dalo
město bez prosby, jako dar,
Kreón, můj věrný, od začátku můj druh,
mě nenápadně podrývá a chce mě vyhnat,
a nasadil mi tenhle kejklířský prorok,
podvodný žebrák, který vidí jen tam,
kde se dá vydělat, a v umění je slepý!
Pojď mi říct: kde ty jsi věštec jasný?
Jak to, že když tu byla ta prorocká čubka,
nic jsi neřekl občanům, co by je vysvobodilo?
Vždyť ten rébus nemohl rozluštit
každý příchozí — tam bylo třeba věštění;
a tys je od ptáků neukázal,
ani ti bohové ničím nedali vědět.
Já, který jsem přišel — já, Oidipus,
nic nevědoucí — jsem ji přinutil zmlknout:
rozumem, ne od ptáků naučen.
A toho, mne, se teď pokoušíš svrhnout
v naději, že budeš sedět blízko Kreontova trůnu.
Já myslím, že budeš plakat — ty i ten,
kdo tohle osnoval — ty očistníku!
Kdybys nevypadal starý,
nahmatal bys trestem, co umíš myslet.

Chór.
Zdá se nám, Oidipe, že obě slova
byla vyslovena v hněvu — jak jeho, tak tvá.
Ale takových slov není třeba, nýbrž:
jak nejlépe splnit věštbu boha. Na to hleďme.

Teiresiás.
I když jsi vladař, musí ti být povoleno
odpovědět stejně; nad tím mám i já moc.
Nejsem tvůj otrok, nýbrž Loxiův —
nebudu zapsán pod ochranou Kreontovou.
Mluvím tedy — a protože jsi mi slepotu vytýkal:
ty vidíš, a nevidíš, kde v zlu jsi,
ani kde bydlíš, ani s kým žiješ pod jednou střechou.
Víš, od koho jsi? A ani netušíš, že jsi
nepřítelem svým, těm pod zemí i nad zemí,
a dvojité bičování — tvé matky i tvého otce —
dvojité kletby tě zahnané z této země
ťafnou nohama tam, kde teď vidíš jasně,
a potom bude tma.
Jakého přístavu nebude ještě plný tvůj křik?
Jaký Kithairón mu zanedlouho neodpoví,
až porozumíš své svatební písni, do které
jsi vplul do domu — s dobrým větrem, bez přístaviště?
A mnoho dalších zel ještě nevidíš,
jež tě srovnají se sebou samým i s tvými dětmi.
Nuže, Kreonta i mé ústa teď poplácávej.
Vždyť není mezi smrtelníky nikdo horší,
kdo by zahynul bídněji než ty.

Oidipus.
To mám tohle od něho poslouchat?
Pryč — do záhuby! Rychle! Zpátky!
Pryč z toho domu, kterýms sem vstoupil!

Teiresiás.
Já bych sem byl nepřišel, kdybys mě sám nevolal.

Oidipus.
Nevěděl jsem, že budeš mluvit bláhoviny,
jinak bych tě sem byl neposlal.

Teiresiás.
Takoví jsme — podle tebe — tedy pošetilci,
ale rodičům, kteří tě zplodili, moudří.

Oidipus.
Jakým? Počkej — kdo mě to z lidí zplodil?

Teiresiás.
Dnešní den tě zplodí — a ztratí.

Oidipus.
Všechno říkáš tak zahaleně, jako hádanku.

Teiresiás.
A nejsi náhodou mistrem v luštění hádanek?

Oidipus.
Zahanbuj mě, čím chceš — tím mě najdeš velkým.

Teiresiás.
A právě tahle sláva tě zahubila.

Oidipus.
Jestliže jsem zachránil tohle město, je mi to jedno.

Teiresiás.
Nuže, odcházím. Chlapče, zaveď mě pryč.

Oidipus.
Ať tě odvede — jsi mi na obtíž,
dokud tu stojíš; vzdálen už víc neublížíš.

Teiresiás.
Odejdu — řeknu však, pro co jsem přišel,
tvé tváře se neobávám: nemůžeš mě zahubit.
A pravím ti: ten muž, kterého už dlouho
hledáš s výhrůžkami a hlasitě vyvoláváš
jako Láiova vraha — ten muž je zde.
Zdánlivě cizinec, usazený mezi vámi; ukáže se,
že je rodilý Théban. A nebude mít radost
z takového štěstí: slepý, který teď vidí,
žebrák namísto bohatce, holí si cestu
tápavě hledat bude po cizí zemi.
Ukáže se, že svým vlastním dětem
je bratrem a otcem; ženě, která ho zrodila,
synem i mužem; a otcovi
spolužencem i vrahem.
Jdi dovnitř — a přemítej o tom.
A najdeš-li, že jsem lhal,
pak teprve řekni, že nerozumím věštění.

[Teiresiás odchází.]
[1. stasimon.]
Chór.
Koho to vlastně delfská věštírna
prorokovala, že vykonal nevýslovnou věc
krvavýma rukama?
Je čas, aby zrychlil svůj útěk
rychlejší než větrné koně.
Ozbrojen tryská proti němu
ohněm a blesky syn Diův,
a za ním strašné pronásledovatelky,
sudice, které nikdy nemíjejí.

Chór.
Zablýskla se právě ze zasněženého
Parnasu zvěst, aby pronásledovala
toho skrytého muže všude.
Bloudí divokou houštinou,
po jeskyních i skalách,
jako býk sám, nešťastný krokem,
odvrací se od věšteb pupku země —
ale ta prorocká slova mu stále
nad hlavou krouží živoucí.

Chór.
Strašné jsou, strašné zprávy, které rozvířil
moudrý věštec — a já nedovedu říct,
mám-li jim věřit, nebo je zavrhnout;
jsem bez rady. Vznáším se v nadějích,
nevidím ani tam, kde jsem, ani zpět.
Vždyť mezi Labdakovci a synem Polybovým
jaký byl kdy spor? Dosud jsem nic
takového neslyšel — žádnou zkoušku,
podle níž bych mohl Oidipův veřejný
věhlas napadnout a Labdakovcům
sloužit jako svědek skrytých smrtí.

Chór.
Vždyť Zeus a Apollón vědí a chápou
věci smrtelných lidí. Ale že by věštec
dovedl víc než já — není toho spravedlivý
důkaz. Jeden muž moudrostí převýší druhého.
Nikdy však — dokud neuvidím to slovo
prokázané — nebudu k výtkám přistupovat.

Vždyť zřetelně proti němu kdysi přišla
okřídlená dívka, a on se v té zkoušce
osvědčil moudrým a sladkým pro město.
Z mé mysli nikdy nevyjde opak!

[Vstupuje Kreón.]

Kreón.
Mužové občané, slyšel jsem strašná slova
od vladaře Oidipa, který mě obviňuje —
nemohu to snést. Jestliže ve svém neštěstí
cítí, že mi něčím ublížil — buď slovy, nebo činy —
nemám chuť žít dlouhý život s takovou pověstí.
Vždyť škoda z té řeči není jen jedna:
sahá k největšímu, zavolat-li si mě
jako špatného po městě, špatného u tebe i u přátel.

Chór.
Zdá se, že ta výtka přišla
spíš z přemožitelného hněvu
než ze zvážené mysli.

Kreón.
A padlo i to slovo, že z mé rady
věštec řekl ty klamné výmysly?

Chór.
Padlo to, ale nevím, s jakým úmyslem.

Kreón.
A obviňovali mě přímýma očima,
s klidnou myslí?

Chór.
Nevím — nevidím, co dělají vladaři.
Ostatně, tady už sám z paláce vychází.

[Vstupuje Oidipus.]
Oidipus.
Ty — jak to, že jsi sem přišel? Máš tak nestoudnou tvář,
že vcházíš pod mou střechu, když jsi evidentně
mým vrahem i zjevným loupežníkem mojí vlády?
Pověz mi, při bozích: jakou zbabělost nebo bláhovost
jsi na mně viděl, že sis to naplánoval?
Myslels, že nepoznám, že se ke mně blíží
lstí tvé dílo, nebo že se nebráním, až to pochopím?
Není tvůj záměr pošetilý — bez davu a bez přátel
usilovat o vládu, která se získává
jen zástupem lidí a bohatstvím?

Kreón.
Víš, co máš udělat? Místo toho, cos pověděl,
poslouchej stejně to, co ti povím — a potom
sám rozhodni, až budeš vědět.

Oidipus.
Jsi strašně výmluvný; já jsem špatný žák
tvého výkladu. Shledal jsem tě protivným a tížívým.

Kreón.
Právě tohle slyš nejdřív, než řeknu, jak to je.

Oidipus.
Jen mi nevyprávěj, že nejsi zlý.

Kreón.
Jestli myslíš, že svévole bez rozumu
je nějakým ziskem, nemyslíš dobře.

Oidipus.
Jestli ty myslíš, že škodit příbuznému
ti projde beztrestně, mýlíš se.

Kreón.
Souhlasím, to je spravedlivě řečeno.
Ale pouč mě, jaké utrpení jsi utrpěl.

Oidipus.
Přesvědčils mě, nebo nepřesvědčils, že mám
pro toho ctihodného věštce poslat?

Kreón.
A pořád stojím za tou radou.

Oidipus.
Kolik je to již, co se Láios —

Kreón.
Co udělal? Nerozumím.

Oidipus.
— zmizel smrtelným útokem?

Kreón.
Minuly se dlouhé, dávné doby.

Oidipus.
Byl tehdy ten věštec ve svém umění?

Kreón.
Stejně moudrý a stejně ctěný jako teď.

Oidipus.
Zmínil tehdy něco o mně?

Kreón.
Ne, pokud jsem stál kdekoli poblíž.

Oidipus.
Nevyšetřovali jste vraha?

Kreón.
Jak by ne? Ale neslyšeli jsme nic.

Oidipus.
A jak to, že tenhle moudrý tehdy nemluvil?

Kreón.
Nevím. Když něco nechápu, raději mlčím.

Oidipus.
Tohle alespoň víš a při zdravém rozumu bys mohl říct —

Kreón.
Co? Když vím, nebudu to zapírat.

Oidipus.
— že by nebyl o mé vině promluvil, kdyby se s tebou
nebyl smluvil, o Láiově zabití.

Kreón.
Jestli to říkal, víš ty sám. Ale já se chci od tebe
dozvědět totéž, co ty teď chceš ode mne.

Oidipus.
Zjišťuj si — nebudu usvědčen jako vrah.

Kreón.
Nuže: oženil ses s mou sestrou?

Oidipus.
To, nač se ptáš, nelze popřít.

Kreón.
Vládneš této zemi stejným dílem s ní?

Oidipus.
Dostane ode mě všechno, co si přeje.

Kreón.
A nejsem já těm dvěma rovnocenný třetí?

Oidipus.
A tady právě vycházíš najevo jako špatný přítel.

Kreón.
Ne — kdyby ses zamyslel, jak já se zamýšlím
sám nad sebou. Promysli nejdřív toto:
myslíš, že by si někdo vybral vládnout
se strachem, místo aby bezstarostně spal
a měl stejnou moc? Já sám netoužím
být vladařem víc, než vladařsky jednat —
ani nikdo jiný, kdo umí uvažovat moudře.
Od tebe teď dostávám všechno beze strachu;
kdybych vládl sám, musel bych dělat mnoho proti vůli.
Jak by mi tedy být vládcem bylo milejší
než neobtížná moc a bezstarostný vliv?

Nejsem tak oklamán, abych chtěl něco jiného
než výhody dobré a s čistým ziskem.
Nyní se raduji se všemi, všichni mě zdraví,
nyní za mnou chodí, kdo něco potřebuje od tebe —
celý jejich úspěch je v mých rukou.
Jak bych tohle měnil za ono?
Zdravý rozum se nestane špatným.
Nikdy jsem po té myšlence netoužil
a nikdy bych se k ní nespojil s nikým jiným.
A kdybys mě přezkoušel: jdi do Pýthó,
zeptej se, jestli jsem ti věštbu vyřídil přesně.
A dál: jestli mě přistihneš, že jsem si s věštcem
něco plánoval, nezabíjej mě obyčejným hlasem —
dvojím: svým i mým. Nedávej mi za vinu
to, co ti není jasné.
Není spravedlivé mít špatné za dobré
ani dobré za špatné.
Vyhodit dobrého přítele je stejné jako
odvrhnout vlastní život, který máme nejvíc rádi.
Časem to bezpečně poznáš —
čas jediný ukazuje spravedlivého muže.
Zlého poznáš třeba za jeden den.

Chór.
Dobře řekl, Oidipe, kdo se střeží pádu;
rychlí v soudu nejsou bezpeční.

Oidipus.
Když někdo rychle a tajně proti mně kuje plány,
musím já být rychlý v odpovědi.

Kdybych klidně vyčkával, jeho záměry
dojdou cíle a já budu v nebezpečí.

Kreón.
A co tedy chceš? Vyhnat mě ze země?

Oidipus.
Nejméně to. Chci tě zabít — ne vyhnat.
Ať je vidět, co je to závist.

Kreón.
Mluvíš jako někdo, kdo neustoupí ani neuvěří?

Kreón.
Vidím, že nejsi při smyslech.

Oidipus.
Alespoň při svých.

Kreón.
Mají být vzpomenuty i mé.

Oidipus.
Ale ty ses narodil zlý.

Kreón.
A když nic nechápeš?

Oidipus.
Vládnout se musí.

Kreón.
Ne špatně.

Oidipus.
Ó město, město!

Kreón.
Já mám do města stejný podíl jako ty — ne jen ty!

Chór.
Přestaňte, pánové! A hleďte — v pravou chvíli
k vám vychází z paláce Iokasté. S ní
je třeba to nynější spor šťastně urovnat.

[Vystupuje Iokasté.]
Iokasté.
Co jste si, nešťastní, zdvihli nemyslivý
spor jazyka? Nehanbíte se, když země
tak churaví, že jitříte své vlastní hádky?
Pojď, Oidipe, do domu; pojď, Kreonte, do svých.
Nedělejte z malé bolesti velkou!

Kreón.
Sestřičko, strašně se mnou chce Oidipus,
tvůj muž, zacházet. Buď mě chce vyhnat
z vlasti, nebo mě zajmout a zabít.

Oidipus.
Souhlasím. Přistihl jsem ho, ženo,
při spiknutí proti mému tělu — zlým uměním.

Kreón.
Ať mi není dopřáno života — pod kletbou ať zahynu,
jestli jsem něco z toho udělal, co mi vyčítáš!

Iokasté.
Při bozích, Oidipe, věř mu to —
nejdřív uctou k té přísaze bohům,
a potom i kvůli mně a kvůli těmto, kteří tu stojí.

[Kommos: Chór a Oidipus.]
Chór.
Dej se obměkčit a buď moudrý, vladaři, prosíme.

Oidipus.
V čem mám tedy ustoupit?

Chór.
Měj úctu k muži, který předtím nebyl malý
a teď je velký pod přísahou.

Oidipus.
Víš, co chceš?

Chór.
Vím.

Oidipus.
Pověz tedy, co.

Chór.
Toho, kdo je ti švagrem, nikdy neohrožuj —
pod nejasnou obžalobou — tím, že ho zbavíš cti.

Oidipus.
Dobře věz — když to chceš,
hledáš mi zkázu nebo vyhnání z této země.

Chór.
Při bohu bohů, Hélie, prvním ze všech:
bezbožný a bez přátel ať jsem nakonec zahuben,
jestliže mám takovou myšlenku!
Avšak hynoucí zem drtí mou nešťastnou duši,
jestliže k staré bídě přibyde ještě tahle vaše.

Oidipus.
Ať tedy odejde — i kdybych měl zemřít
nebo být vyhnán s hanbou z této země.
Mé srdce se slitovává ne nad ním, ale nad tebou,
tvoji ústa je mi líto — tenhle ať zůstane,
ať je, kde je, nenáviděn.

Kreón.
Nenávistně, i když ustupuješ, se tváříš,
tížívý, když tě hněv přejde. Takové povahy
samy sobě přirozeně bývají nejbolestnější.

Oidipus.
Nenecháš mě na pokoji a nepůjdeš?

Kreón.
Odejdu — tebe jsem shledal nevědomým,
ale u těchto zůstávám stejný.

[Kreón odchází.]
Chór.
Paní, proč ještě váháš s ním jít dovnitř?

Iokasté.
Nejdřív se ale podívám, co se stalo.

Chór.
Mínění, které se zrodilo bez věcného
podkladu, zraňuje — i nespravedlivé.

Iokasté.
Z obou stran?

Chór.
Ano.

Iokasté.
A o čem byla řeč?

Chór.
Dost mi — stačí mi — téhle země, která už tolik trpí.
Nechme to tam, kde přestalo.

Oidipus.
Vidíš, kam jsi dospěl, muži dobré mysli,
že odbýváš a otupuješ mé srdce?

Chór.
Vladaři, řekl jsem už nejednou — poznej,
že bych byl bez rozumu, zoufalý, kdybych tě měl zavrhnout:
tebe, který jsi naši milovanou zem,
jež bloudila v bolestech, dovedl na správnou cestu.
I nyní buď naším dobrým průvodcem!

Iokasté.
Při bozích, vysvětli i mně, vladaři,
proč proti němu takovým hněvem hoříš.

Oidipus.
Řeknu — tebe ctím víc než je, ženo.

Kreón mi takhle zle nastrojil.

Iokasté.
Mluv, jestli to umíš jasně obvinit!

Oidipus.
Prohlašuje, že jsem Láiovým vrahem.

Iokasté.
Sám to ví, nebo to slyšel od někoho?

Oidipus.
Nastrčil mi onoho zlotřilého věštce;
sám si pusu z té viny uhájil čistou.

Iokasté.
Jen pusť z hlavy to, co povídáš,
a poslouchej mě. Pouč se:
žádný smrtelník nemá na věštění pevné umění.
Krátký důkaz ti o tom teď řeknu.
Láiovi kdys přišla věštba — nepravím,
že od Foiba, ale od jeho sluhů —
že ho osud dohoní zemřít rukou syna,
který se mu narodí ze mne.
A jeho zavraždili, jak se povídá,
cizí lupiči na trojcestí.
Dítěti nebyly tři dny, když Láios
k sobě svázal dvě nohy železem
a cizíma rukama ho vyhodil
na pustou horu.
A tak Apollón nedopustil, aby se dítě
stalo vrahem svého otce, ani Láia
nestihlo to, čeho se bál — zemřít rukou syna.

Takové věštby určily; nehleď na ně!
Co bůh potřebuje najevo dát,
to sám snadno zjeví.

Oidipus.
Jak jsi mě, ženo, teď poslechem rozrušila
a rozkolísala mi mysl!

Iokasté.
Z jaké starosti jsi se otočil, co tě bere?

Oidipus.
Zdálo se mi, žes řekla, že Láios
byl zabit u trojcestí.

Iokasté.
Tak se to proslýchalo — a pořád se povídá.

Oidipus.
A kde je ta krajina, kde se to stalo?

Iokasté.
Jmenuje se Fókis; na místě, kde se křižují
cesty z Delf a z Daulie.

Oidipus.
A jak dávno je to, co se to stalo?

Iokasté.
Krátce předtím, než jsi ses ty v této zemi
ukázal jako vládce. Městu to oznámili.

Oidipus.
Ó Zéve, cos mi usmyslel?

Iokasté.
Co to ty, Oidipe, máš na mysli?

Oidipus.
Nic se mě ještě neptej. Pověz,
jakou měl Láios postavu, jak byl starý.

Iokasté.
Vysoký, hlava stříbrně prokvétající,
tvar postavy ne příliš jiný než tvůj.

Oidipus.
Ó běda — zdá se, že jsem se právě sám
proklel strašnými kletbami — a nevěděl o tom!

Iokasté.
Jak? Zaleká mě tvá tvář, vladaři.

Oidipus.
Strašně se bojím, aby ten věštec neviděl jasněji —
a pověz jedno a odhalíš mi víc.

Iokasté.
Bojím se — ale co se ptáš, povím.

Oidipus.
Šel sám, nebo měl s sebou mnoho mužů,
jak se sluší na vládce?

Iokasté.
Bylo jich pět celkem a s nimi
hlasatel. Láia vezl jediný vůz.

Oidipus.
Běda — teď už je to jasné. Kdo to byl,
ženo, kdo vám tenkrát přinesl tu zprávu?

Iokasté.
Jeden sluha, jediný, který unikl.

Oidipus.
A je snad teď v domě přítomen?

Iokasté.
Není. Jak sem přišel a viděl,
že máš vládu a Láios je mrtev,
sepnul ruce v prosbě a žádal mě,
abych ho poslala na venkov,
na pastviny k dobytku, co nejdál
od pohledu na tohle město.
A tak jsem ho poslala. Zasluhoval
takovou — a ještě větší — milost.

Oidipus.
Jak by sem rychle mohl zase přijít?

Iokasté.
Dá se to zařídit. Co s tím zamýšlíš?

Oidipus.
Bojím se, ženo, že jsem řekl příliš mnoho
a proto ho chci vidět.

Iokasté.
Přijde. Ale i já si zasluhuji vědět,
co tě tak tíží, vladaři.

Oidipus.
A nebudeš toho zbavena — v takové naději
teď žiju. Komu bych to měl říkat víc než tobě,
když kráčím tak zlým osudem?
Mým otcem byl Polybos, Korinťan,
matkou Meropé, Dóřanka. Byl jsem u nich
považován za nejpřednějšího z občanů,
než mě potkala tahle věc — podivná,
ale nestála za starost, kterou jsem jí vzal.
Při hostině jeden muž, přepitý vínem,
na mě při víně zvolal, že jsem Polybovi
podstrčený syn. Rozčilil jsem se, ale ten den
jsem to ještě unesl; druhý den jsem šel
k matce a otci a vyptával se. Oni to urážlivé
slovo nesli těžce — na toho, kdo je vypustil.
Z nich jsem byl spokojen, ale přec mě pořád
hryzlo, co jsem slyšel — ta řeč se nesla dál.
Potají před matkou a otcem jsem šel
do Pýthó, a Foibos mě nedůstojně odbyl
v tom, pro co jsem přišel, ale jiné věci —
hrozné a nešťastné — mi předpověděl:
že se musím spojit se svou matkou,
že lidstvu ukážu rod nesnesitelný k pohledu,
a budu vrahem otce, jenž mě zplodil.
Když jsem to slyšel, od těch dob měřil jsem
korintskou zemi už jen hvězdami — utíkal,
kam bych už neviděl, jak se naplňují
hanebné výklady mých věšteb.
A jak jsem šel, přišel jsem do té krajiny,
kde ten vládce, jak říkáš, zahynul.

Oidipus.
A tobě, ženo, povím pravdu. Jak jsem tam
putoval, blízko toho trojcestí,
potkal mě hlasatel a muž na voze
tažený hříbaty — jak jsi mluvila.
A ze silnice mě ten průvodce
a sám ten stařec násilím odháněli.
Já jsem toho vozataje, co mě strkal,
v hněvu udeřil; a jak mě ten stařec
viděl kolem vozu procházet, počkal si
a klackem s dvěma hroty přetáhl mě
středem hlavy.
Nezaplatil mi však stejně — rychlým úderem
holí mu rána padla z této ruky,
a ihned se překotil pozadu z vozu dolů.
Zabil jsem je všechny. Jestli tenhle cizinec
s Láiem něco společného má,
kdo z lidí je ubožejší než já?
Kdo je víc nenáviděn bohy?
Nikdo nesmí přijmout ho pod střechu,
ani s ním mluvit, mají ho hnát ze svých domů!
A tyhle kletby na sebe nikdo jiný nesvolal —
já sám jsem je na sebe uvrhl.
A lože mrtvého svýma rukama
poskvrňuji, těma, jimiž on padl.
Jsem opravdu zlý? Nejsem veskrze nečistý?
Mám-li uprchnout, nemůžu ani svoje spatřit,
ani vkročit do vlasti — jinak se musím
oženit se svou matkou a zabít otce
Polyba, který mě zplodil a vychoval.
Nemohl by snad někdo soudit, že tahle

věc na tomhle muži je dílem krutého démona?
Kéž tenhle den nikdy neuvidím,
při posvátné cti bohů! Spíš ať nenápadně
odejdu ze světa, než abych na sobě
takovou poskvrnu osudu zahlédl!

Chór.
Nás tyto zprávy znepokojují, vladaři;
ale dokud se nedovíš od svědka — doufej.

Oidipus.
Právě tolik mám naděje:
dočkat toho pastýře.

Iokasté.
A až přijde, co jsi tak dychtivý?

Oidipus.
Řeknu ti. Jestli řekne totéž co ty,
budu zproštěn utrpení.

Iokasté.
Co jsi slyšel ode mě přespříliš?

Oidipus.
Říkalas, že on tvrdí: lupičská tlupa
ho zabila. Jestli řekne stejný počet,
nejsem já vrah. Jeden přece nemůže
být rovný mnoha.
Jestli však řekne, že to byl jeden
osamocený muž — pak jasně svědčí
proti mně.

Iokasté.
Ale to slovo zaznělo veřejně,
nemůže ho už odvolat.
Celé město to slyšelo, ne jen já.
A i kdyby se od tohoto odchýlil,
Láiovu vraždu nemůže, vladaři,
právem na tebe svalit — vždyť Loxiás
předpověděl, že mu padne rukou mého syna.
A nešťastný ten chlapec ho přec nezabil,
sám předtím zahynul.
Takže od věšteb teď ani od těch,
ani později už nespustím oči.

Oidipus.
Dobře uvažuješ. Ale přesto toho pastýře
pošli pro jistotu zavolat.

Iokasté.
Pošlu, hned. Pojďme ale do domu —
nic bych nedělala, co ti není milé.

[Odcházejí dovnitř.]
[2. stasimon.]
Chór.
Kéž mě osud učí vždy nést
tu posvátnou čistotu slov
a všech činů, pro něž leží
vznešené zákony v nebeském
éteru rodné, a jejichž otcem je sám Olymp —
smrtelná lidská povaha je nezrodila
a zapomnění je nikdy neuloží k spánku;
veliký je v nich bůh a nestárne.

Chór.
Pýcha plodí tyrana;
pýcha, když se marně přesytí
věcí nevhodných a neprospěšných,
vystoupí na nejvyšší vrchol,
odkud ji svrhne krutá nouze
tam, kde se nehodí žádná noha.
Kéž však nevyhasí bůh tu dobrou
soutěž, která prospívá městu —
boha vždy budu mít za ochránce!

Chór.
A jestli kdo kráčí povýšeně rukama či slovem,
spravedlnosti se nebojí, nectí ani svatyně bohů,
ať ho pochytí zlý osud —
za jeho zpupnou nádheru!
Jestli nebude získávat zisk spravedlivě
a držet se od věcí posvátných,
jestli bude v šílenství sahat
po tom, co se nesmí dotýkat,
kdo z nás si v takovém stavu
troufne před šípy bohů bránit svou duši?
Pokud mají takové skutky slávu,
proč bych vůbec tancoval v chóru?

Chór.
Už se nepůjdu klanět k nedotknutelnému
pupku země, ani do abijského chrámu,
ani do Olympie — jestliže tyto věci
nebudou patrně usvědčeny před všemi lidmi.
Ale, mocný vládce všech, slyšíš-li správně,

Zéve, jenž vládneš nad vším, nechť se tvé
věčné vládě nic neskryje!
Vždyť staré věštby o Láiovi mizí a vytrácejí se,
Apollón se nikde v poctách nejeví,
a boží věci upadají!

[Vystupuje Iokasté s dary pro bohy.]
Iokasté.
Páni této země, zdálo se mi,
že půjdu k chrámům bohů s těmito věnci
a kadidlem v rukou. Vždyť Oidipus
pozvedá svou duši příliš vysoko
v nejrůznějších žalostech. Nepozoruje
nové věci podle starých — jako muž rozumný —
spíš je ve vleku toho, kdo mluví o strachu.
Když mu radami nic víc nedokážu,
k tobě, Lykijský Apollóne — ty jsi nejbližší —
přišla jsem jako prosebnice s těmito oběťmi,
abys nám dal jakési posvátné rozřešení.
Všichni se teď chvějeme, když ho vidíme
tak sraženého, jako kormidelníka na lodi.

[Vstupuje Posel z Korintu.]
Posel.
Mohu se, cizinci, od vás dozvědět, kde je
dům vladaře Oidipa? A nejspíš mi řekněte,
jestli víte, kde on sám je.

Chór.
Toto je jeho dům, cizinče, a sám je uvnitř;
tato žena je matkou jeho dětí.

Posel.
Buď šťastná a mezi šťastnými ať vždy
žije, protože je úplnou manželkou jeho.

Iokasté.
Totéž tobě, cizinče. Zasluhuješ si to pro svá
dobrá slova. Ale pověz, pro co jsi přišel
a co máš oznámit.

Posel.
Dobré zprávy pro dům a pro tvého muže, ženo.

Iokasté.
Jaké? Od koho jsi přišel?

Posel.
Z Korintu. Řeknu to hned:
asi se budeš radovat — jak by ne —
ale snad se i zarmoutíš.

Iokasté.
Co je to? Jak může mít takovou dvojí sílu?

Posel.
Obyvatelé isthmijské země ho mají ustavit
králem — tak se tam povídalo.

Iokasté.
Co? A starý Polybos již nevládne?

Posel.
Ne — smrt ho uložila v hrobě.

Iokasté.
Jak jsi to řekl? Polybos je mrtev, starče?

Posel.
Nemluvím-li pravdu, ať zemřu.

Iokasté.
Rychle, služko — pověz to pánovi, hned!
Ó věštby bohů, kde jste? Toho muže
se Oidipus kdysi třásl, utíkal
před ním, aby ho nezabil. A teď on sám
zemřel osudem — a ne jeho rukou!

[Vstupuje Oidipus.]
Oidipus.
Ó má nejmilejší, hlavo Iokasto,
proč jsi mě sem vyvolala?

Iokasté.
Poslechni toho muže a slyš, jaké boží
věštby přišly najevo.

Oidipus.
Kdo to je a co mi říká?

Iokasté.
Z Korintu — přišel oznámit, že tvůj otec
Polybos již není, nýbrž zemřel.

Oidipus.
Co pravíš, cizinče? Sám mi to pověz.

Posel.
Jestli to mám především oznámit přesně:

věz, že on je mrtev.

Oidipus.
Lstí, nebo nemoci?

Posel.
Malá odchylka uloží stará těla.

Oidipus.
Nemoc, zdá se, ho dohnala.

Posel.
A také tíha dlouhého času.

Oidipus.
Běda, běda — proč tedy, ženo,
bych se měl obracet k pythijskému krbu
nebo k ptákům křičícím nad hlavami,
podle jejichž znamení jsem měl zabít
svého otce? Mrtev leží dole v zemi —
a já jsem tady, ani jsem se nedotkl meče.
Pokud snad nezemřel steskem po mně.
Pak by snad býval opravdu umřel mou rukou.
Tak nebo tak: slibované věštby teď leží
s Polybem v Hádu — za nic nestojí.

Iokasté.
Neříkala jsem ti to dávno?

Oidipus.
Říkala. Já se nechal strachem svést.

Iokasté.
Tak si už z nich víc nic k srdci neber.

Oidipus.
A jak se nemám bát matčina lože?

Iokasté.
Čeho by se bál člověk, nad kterým
vládne osud a jasná pevná předvídavost
mu nikdy nic nedá? Nejlíp žít nazdařbůh,
jak kdo může. Ty se neděs matčiných
svateb — mnoho lidí už i ve snech
spalo s matkou. Ale tomu, komu je to
nic, nese život nejsnáz.

Oidipus.
Všechno by se krásně řeklo, kdyby ta,
která mě porodila, nebyla naživu.
Ale protože žije, musím se bát,
i když to říkáš dobře.

Iokasté.
Jen hrob tvého otce je přec veliká naděje!

Oidipus.
Veliká — chápu. Ale strach z té, co žije.

Posel.
A koho se tedy bojíte?

Oidipus.
Meropy, starče — té, s kterou žil Polybos.

Posel.
Co z ní vzbuzuje váš strach?

Oidipus.
Hrozná bohem seslaná věštba, cizinče.

Posel.
Dá se vyslovit? Nebo nesmí ji nikdo cizí vědět?

Oidipus.
Smí. Loxiás mi kdysi řekl, že se musím
spojit se svou vlastní matkou
a prolít otcovskou krev svýma rukama.
Proto jsem se Korintu zdaleka vyhýbal.
Žil jsem šťastně, a přec — nejmilejší oči
pro mě jsou oči rodičů.

Posel.
Kvůli tomu ses tedy stal vyhnancem z domova?

Oidipus.
Nechtěl jsem být vrahem otce, starče.

Posel.
Pročpak jsem tě tedy z toho strachu, vladaři,
nezbavil, když jsem přišel s dobrou vůlí?

Oidipus.
Oplatil bych ti to královsky.

Posel.
Právě proto jsem přišel, abych ti dobře posloužil,
až se vrátíš domů.

Oidipus.
Nikdy nepůjdu k rodičům zpět.

Posel.
Chlapče, zřejmě nevíš, co děláš.

Oidipus.
Jak to, starče? Při bozích, pouč mě!

Posel.
Jestliže se kvůli nim bojíš jít domů.

Oidipus.
Hrozím se, aby se Foibovo slovo nenaplnilo.

Posel.
Aby ses nedopustil poskvrny na rodičích?

Oidipus.
Právě to, starče — toho se stále bojím.

Posel.
Víš, že se právem bojíš něčeho,
co není skutečností?

Oidipus.
Jak by ne? Jsem přec jejich syn.

Posel.
Protože Polybos ti není rodem nic.

Oidipus.
Co to říkáš? Polybos mě nezplodil?

Posel.
Ani on tě nezplodil víc než já.

Oidipus.
A jak může ten, kdo mě zplodil, být rovný tomu, kdo mi není nic?

Posel.
Nezplodil tě ani on, ani já.

Oidipus.
Tak jak mě tedy jmenoval synem?

Posel.
Dostal tě jako dar z mých rukou.

Oidipus.
A tak miloval toho, kdo přišel z cizí ruky?

Posel.
Jeho dřívější bezdětnost ho k tomu dohnala.

Oidipus.
Koupils mě, nebo jsi mě potkal, a dals mu mě?

Posel.
Našel jsem tě v zalesněné rokli Kithairónu.

Oidipus.
Co jsi tam vlastně dělal?

Posel.
Pásl jsem tam v horách stáda.

Oidipus.
Byl jsi tedy pastýřem a chodil jsi za mzdu?

Posel.
A tenkrát, chlapče, tvým zachráncem.

Oidipus.
A jak jsem trpěl, když jsi mě zdvihl v náručí?

Posel.
Mohly by to dosvědčit tvé kotníky.

Oidipus.
Běda — proč vzpomínáš to staré neštěstí?

Posel.
Rozvázal jsem ti ta zpřeražená kotníky.

Oidipus.
Strašnou hanbu jsem si odnesl ze svých plenek!

Posel.
Z toho osudu jsi dostal i jméno — jsi, kdo jsi.

Oidipus.
Při bozích — od matky, nebo od otce? Mluv!

Posel.
To nevím. Ten, kdo mi tě dal, ví víc.

Oidipus.
Dostals mě od někoho jiného, nenašels mě sám?

Posel.
Ne. Jiný pastýř mi tě předal.

Oidipus.
Kdo to byl? Umíš to říct?

Posel.
Nazývali ho — tuším — jedním z Láiových.

Oidipus.
Toho dávného vladaře téhle země?

Posel.
Zcela jistě. Ten pastýř patřil tomu muži.

Oidipus.
A je ještě naživu, abych ho mohl spatřit?

Posel.
Vy, zdejší, byste to měli vědět nejlíp.

Oidipus.
Je zde někdo z přítomných poblíž,
kdo zná toho pastýře, o kterém mluví,
ať už z venkova, nebo tady z města?
Pověz — teď je pravý čas to vyjasnit.

Chór.
Myslím, že se to týká právě toho z venkova,
kterého ses už dřív snažil přivést. Ale
Iokasté by to mohla potvrdit nejlíp.

Oidipus.
Ženo, znáš toho, o němž jsme před chvílí
mluvili? Je to týž, o kterém mluví on?

Iokasté.
Co že to řekl? Nic si z toho neber;
nechej ta slova — nestojí ani za vzpomenutí.

Oidipus.
Nemůže se stát, abych s takovými znameními
v ruce nevyjasnil svůj rod!

Iokasté.
Při bozích, jestli ti ještě život leží na srdci,
nehledej! Mně stačí mé trápení.

Oidipus.
Neboj se. I kdybych se ukázal třikrát otrokem,
ty se tím neztratíš.

Iokasté.
Přesto tě prosím — nedělej to!

Oidipus.
Nenechám se přemluvit, abych to nezjistil.

Iokasté.
Pro tvé dobro mluvím.

Oidipus.
To tvé „pro dobro“ mě dávno rozčiluje.

Iokasté.
Ó nešťastný — kéž bys nikdy nepoznal, kdo jsi!

Oidipus.
Ať sem někdo přivede toho pastýře!
A tuhle nechte radovat se z jejího bohatého rodu.

Iokasté.
Ó běda, ty nešťastný — jen tohle ti teď mohu
říct, a potom už nikdy nic.

[Iokasté odbíhá do paláce.]
Chór.
Oidipe, co se stalo? Žena odběhla v tak

divoké bolesti. Bojím se, aby z toho mlčení
nevyrazilo něco zlého.

Oidipus.
Ať vyrazí, cokoli chce. Já svůj rod,
třebas sebemenší, chci vidět.
Ta možná — má přec ženskou pýchu —
se stydí za můj nízký původ.
Já se mám za syna Štěstěny, té dobré dárkyně —
nebudu zahanben. Z té matky jsem se zrodil.
Měsíce, moji příbuzní, mě z malého
udělali velkým. S takovým rodem už
nemohu vyjít jiný, abych nezjistil, kdo jsem.

[3. stasimon.]
Chór.
Jsem-li věštec a chápu-li správně,

Chór.
Kéž mi, Kithairóne, při Olympu bez konce,
nebude zítra zajít měsíc v úplňku,
aniž bychom tě oslavovali — jako rodnou zem,
pěstounku a matku Oidipovu,
a tancem v chóru šli, protože jsi jeho
králi radostí!
Ó Foibe, uzdravovateli, kéž tohle vše
je ti milé.

Chór.
Který, dítě, který ze dlouho žijících
tě zrodil — snad bohyně se Panem,
tvým otcem, chodícím po horách?

Nebo tě zplodila některá družka Loxiova?
Jemu jsou milé všechny pastviny.
Nebo tě dal poznat vládce Kylléně,
nebo bakchický bůh, bydlící
na horských vrcholech,
našel tě od některé nymfy z Helikonu,
s nimiž se nejvíce hrává?

[Vstupuje pastýř (Pastýř) veden sloužícími.]
Oidipus.
I když, starci, jsem s ním ještě nikdy
nejednal, zdá se mi, že vidím toho pastýře,
kterého už dlouho hledáme. Jeho stáří
odpovídá s tím mužem — Posla —
a navíc poznávám ty, co ho vedou,
jsou to naši lidé. Vy, pastýři, ho tu znáte
lépe — vlastně vy sami ho jste už dřív
viděli.

Chór.
Poznávám ho, buď jist: byl Láiovým,
jestli kdy někdo, věrným pastýřem.

Oidipus.
Ptám se nejdřív tebe, Korintský cizinče:
toho máš na mysli?

Posel.
Toho — koho vidíš.

Oidipus.
Ty, starče, pojď sem a dívej se mi
do očí a odpovídej na mé otázky. Byl jsi Láiův?

Pastýř.
Otrok — ne koupený, ale doma vychovaný.

Oidipus.
Jakou práci jsi dělal? Jaký jsi vedl život?

Pastýř.
Většinu života jsem pásl stáda.

Oidipus.
A v jakých krajích jsi se zdržoval?

Pastýř.
Byl to Kithairón a jeho okolí.

Oidipus.
Znáš tedy někde odtamtud tohoto muže?

Pastýř.
Co by to udělal? Jakého muže myslíš?

Oidipus.
Toho tady — zkřížili jste se někdy?

Pastýř.
Ne tak, abych to z paměti rychle řekl.

Posel.
Není divu, pane. Ale já ho jasně
upamatuju, protože na místě Kithairónu —
on s dvěma stády, já s jedním —
jsme byli každoročně blízko sebe tři
celé šestiměsíční doby, od jara po Arktura.
A v zimě já jsem hnal své ovce do své

ohrady, a on do stájí Láiových.
Mluvím pravdu, nebo nemluvím?

Pastýř.
Mluvíš pravdu — i když je to dávno.

Posel.
Nuže, pověz: víš, jaks mi tehdy dal
dítě, abych si je vychoval jako své?

Pastýř.
Co se děje? Proč tohle vyslýcháš?

Posel.
Tohle, příteli, je ten, kdo byl tehdy
to dítě.

Pastýř.
Pryč — do záhuby! Nemlč!

Oidipus.
Ach, netrestej ho, starče, vlastně tvá
slova si trest zasluhují víc než jeho.

Pastýř.
V čem, nejlepší z pánů, jsem se provinil?

Oidipus.
Že mi neříkáš nic o dítěti, na které se ptá.

Pastýř.
Mluví, nic nevědouc, a plete se marně.

Oidipus.
Jestli to nebudeš říkat vlídně, řekneš to v pláči!

Pastýř.
Při bozích, netýrej mě — jsem starý!

Oidipus.
Nikdo mu nesvazuje ruce dozadu?

Pastýř.
Nešťastný já! Pro co? Co chceš vědět?

Oidipus.
Dals tomu muži to dítě, na které se ptá?

Pastýř.
Dal. Ať jsem byl zemřel v ten den.

Oidipus.
Dojdeš k tomu, nebudeš-li mluvit pravdu.

Pastýř.
Daleko víc zahynu, když řeknu.

Oidipus.
Ten člověk, zdá se, se táhne pořád dál.

Pastýř.
Vždyť ne — řekl jsem, že jsem je dal — dávno.

Oidipus.
Odkud? Z vlastního domu, nebo od jiného?

Pastýř.
Ne z mého. Dostal jsem je od někoho.

Oidipus.
Od kterého z těchto občanů? Z jaké střechy?

Pastýř.
Pro bohy, pane, neptej se dál!

Oidipus.
Jsi mrtvý, jestli se zeptám podruhé.

Pastýř.
Bylo to z Láiova rodu.

Oidipus.
Otrok? Nebo z jeho rodné krve?

Pastýř.
Ó běda — jsem u toho strašného slova.

Oidipus.
A já u strašného naslouchání. Ale slyšet se musí.

Pastýř.
Pravilo se o něm, že je jeho dítě.
Ale tvá žena uvnitř by o tom
nejlépe pověděla, jak to vlastně je.

Oidipus.
Ona ti ho dala?

Pastýř.
Ona, vladaři.

Oidipus.
A s jakým záměrem?

Pastýř.
Abych je zabil.

Oidipus.
A matka — nešťastná?

Pastýř.
Ze strachu před zlými věštbami.

Oidipus.
Jakými?

Pastýř.
Mluvilo se, že zabije své rodiče.

Oidipus.
Jak jsi je mohl předat tomu starci?

Pastýř.
Ze soucitu, pane, v domnění, že odnese
dítě do jiné země, odkud sám byl.
A on je zachránil — pro největší zlo.
Jsi-li ty tím, o kom on mluví,
věz, že jsi se narodil nešťastný.

Oidipus.
Běda, běda! Všechno by se mohlo naplnit.
Ó světlo, kéž tě vidím naposled!
Jsem ten, kdo se narodil z těch, z nichž neměl,
žil s těmi, s nimiž neměl,
a zabil ty, které neměl zabít!

[Oidipus odbíhá do paláce.]
[4. stasimon.]
Chór.
Ó pokolení smrtelníků,

jak vás počítám rovné těm, kteří nežijí vůbec!
Kdo, kdo z lidí má víc štěstí,
než se jen zdá — a sotva se zdá, upadá?
Mám tvůj příklad před očima —
tvůj osud, tvůj, ó nešťastný Oidipe —
žádného člověka nenazývám blaženým.

Chór.
Ty, který jsi mimořádnou střelbou
získal plné blaho štěstí,
ó Zéve: ty, kdo jsi zahubil
tu dívku s drápatými paťáty, věštkyni,
a stal se v mé zemi věží
proti smrtím.
Odtud nazýván králem mým,
poctěn nejvyššími poctami,
vládl jsi velkým Thébám.

Chór.
A kdo je dnes bědnější k poslechu?
Kdo žije ve společenství divokých strastí,
v útrapách — v obratu života?
Ó slavná hlavo Oidipa!
Jeden a týž přístav
stačil, aby v něj
jako dítě a jako otec padl do manželského
lože! Jak jen, jak jen matčiny brázdy
tě mohly, nešťastníku, tak dlouho mlčky nést?

Chór.
Všeobjevující čas tě nalezl proti vůli,
soudí tě odedávna za nelidské spojení —

plodících i plozených.
Ó dítě Láiovo, kéž bych tě,
kéž bych tě nikdy
nebyl spatřil!
Naříkám jako při žalozpěvu
rozlévaje jej z úst. Pravdu řečeno,
tys mě tenkrát obživil, i uložil mé oko k spánku.

[Vstupuje druhý Posel.]
Druhý posel.
Ó vždy nejvíce ctění této země —
jaké věci uslyšíte, jaké uvidíte, jak
veliký zármutek pozdvihnete, pokud ještě
máte v úctě dům Labdakovců.
Myslím, že ani Istros, ani Fásis by
nemohly obmývat tento palác —
tolik v sobě skrývá; a jiné zlo se brzy
ukáže na světle, dobrovolné, ne nedobrovolné.
A ze všech bolestí nejvíc tíží ty,
které se ukážou jako volené samotným.

Chór.
I to, co jsme dřív viděli, ještě na nás
těžce leží. Co ještě povíš?

Druhý posel.
Nejkratší slovo k vyslovení i k pochopení:
božská hlava Iokasty zemřela.

Chór.
Ó bědná — z jaké příčiny?

Druhý posel.
Sama od sebe. Nejbolestnější z toho,
co se stalo, chybí — nebyl jsem svědkem.
Přesto, pokud mi paměť stačí,
dozvíš se, jaké strasti ji potkaly.
Jak v hněvu prošla síní dveří,
hnala se rovnou k svatebnímu loži,
rvala si vlasy oběma rukama.
Zavřela dveře, jak vstoupila,
volala Láia, dávno již mrtvého,
připomínala staré símě, od něhož
sám zahynul, a jeho rodičku zanechal
pro vlastního syna k žalostnému plození.
Naříkala nad ložem, kde dvojí
zrůdnou cestou zrodila muže z muže
a děti z dětí.
A jak se po tomhle rozžehnala, nevím.
Vrazil tu dovnitř s křikem Oidipus,
pod ním nám nebylo možné sledovat
její konec: na něho jsme hleděli, jak pobíhá sem a tam.
Pobíhal mezi námi, prosil o meč,
hledal ženu — ne ženu — dvojnásobnou matku,
od níž byl, i matku svých dětí.
V běsnění mu někdo z démonů ukázal cestu —
nikdo z nás, kteří jsme stáli nablízku.
Strašně vykřikl — jako by ho vedl kdosi —
a prudce se vrhl na dvoukřídlé dveře,
z dolních čepů vyvrátil závory
a vpadl do místnosti.
A tam jsme spatřili ženu zavěšenou,
zapletenou v točené kličce.

Jak ji uviděl, strašně zařval nešťastník
a sundal visící oprátku. A když tak
leží na zemi bídná, to, co následovalo,
bylo strašné na pohled.
Vytrhl z jejího oděvu zlaté spony,
jimiž byla připjata,
zdvihl je a probodl si duhovky vlastních očí
řka tak:
že víc nebudou vidět to, co kdy pozoroval,
ani co páchal, ale v temnotě nadále —
že ani neuvidí ty, které vidět neměl,
ani nepozná ty, které by chtěl.
Taková slova několikrát opakoval
a bodal, zdvihaje víčka. Krvavé bulvy
hned stékaly dolů tváří, a nepřestávaly
pouštět mokré krůpěje vraždy — ne,
proudem se smočilo tělo jak černé
krupobití krvavé.
To zlo vyvřelo ze dvou — ne jen z jedné hlavy,
ale muže i ženy pospolu.
Dřívější staré štěstí bylo tedy pravým štěstím.
Dnes však — v tomto dni —
pláč, zkáza, smrt, hanba. Nic ze jmen,
jimiž lze zlo pojmenovat, nechybí.

Chór.
A v jaké situaci je teď ten nešťastník?

Druhý posel.
Volá, aby se otevřely dveře, a aby bylo
všem Kadmejcům ukázáno:

otcovrah, matky — nevyslovitelná slova,
jaká ani neumím říci —
jako by chtěl odejít ze země a nezůstat
v domě podle vlastní kletby, kterou vyřkl.
Potřebuje však sílu i vedení —
tahle choroba je silnější, než jak se dá nést.
Hned to i ty uvidíš. Dveře se otevírají.
Spatříš podívanou, nad níž by se slitoval
i ten, kdo ho nenávidí.

[Dveře paláce se otevírají, vstupuje slepý Oidipus.]

Chór.
Ó strašné utrpení na pohled lidem!
Ó nejhroznější ze všeho, čeho jsem byl
dosud svědkem! Jaké šílenství tě,
nešťastníku, uchvátilo? Kdo z démonů
nejvyšší skokem překročil tvůj zlý osud?
Ó, běda, běda, nešťastný!
Nedovedu na tebe ani pohledět —
tolik věcí bych se chtěl zeptat, vyzvědět,
tolik toho si prohlédnout —
takovou hrůzu v nás vzbuzuješ.

Oidipus.
Ó běda, ó běda, nešťastný já!
Kam na zem se, nešťastný, dávám?
Kam můj hlas odlétá po větru?

Oidipus.
Ó démone, kam jsi mě hodil!

Chór.
Do strašného — ani slyšet ani vidět to nelze.

[Kommos.]
Oidipus.
Ó mračno temnoty mé,
odvrácené, nevyslovitelné,
nepřemožitelné, neošetřitelné —
běda, běda a znovu! Jak mě proniká
současně bodavá bolest i vzpomínka na zlo!

Chór.
Není divu, že v takovém utrpení
dvojnásobně truchlíš a dvojnásob neseš zlo.

Oidipus.
Ó příteli, ty jsi mi stálým průvodcem,
ještě totiž zůstáváš při mně, slepci,
staráš se o mě.
Běda, běda — vždyť mi neuprchneš,
poznávám jasně, i v temnotě,
tvůj hlas.

Chór.
Ó ty, který jsi strašné vykonal, jak jsi mohl
svá oči takhle zahladit? Který z démonů tě
k tomu pohnul?

Oidipus.
Apollón, přátelé, Apollón —
on dovedl zlo k zlu, tahle má utrpení k dokončení.
Ale ránu si nikdo cizí nedal — já sám, nešťastný!

Vždyť co jsem měl ještě vidět,
když mi nic sladkého neskýtalo pohled?

Chór.
Bylo tomu, jak sám pravíš.

Oidipus.
Co mi ještě zbývá k vidění?
Co, co milého, co, komu promluvit?
Co ještě slyšet s potěšením, přátelé?
Odveďte mě, přátelé, co nejrychleji — pryč!
Pryč mě odveďte, toho velkého hubitele,
toho prokletého nad všechny,
nenáviděného bohům ze všech smrtelníků!

Chór.
Ubohý rozumem i osudem stejně —
kéž bych tě nikdy nebyl ani poznal!

Oidipus.
Zahyň, kdokoli jsi byl, ty, co jsi divoké pouta
sňal z mých nohou a zachránil mě od smrti —
žádnou laskavost jsi mi tím neprokázal!
Byl bych tenkrát umřel —
nenesl bych přátelům a sobě takovou bídu!

Chór.
I já bych si to byl přál.

Oidipus.
Nebyl bych přišel otce zabít
ani manželem těch, od nichž jsem se zrodil,
být nazýván mezi lidmi.

Dnes jsem bezbožný, syn hříšníků,
sdílím lože s těmi, od nichž sám pocházím.
Jestliže je co staršího než zlo zlé,
to zdědil Oidipus.

[Mluvené.]
Chór.
Nevím, jak ti mám říct, že jsi se dobře rozhodl.
Lépe by ti bylo nebýt, než žít slepý.

Oidipus.
Že to nebylo nejlepší řešení,
mě neuč, ani neraď víc.
Nevím, jakýma očima bych kdy
spatřil otce, kdybych sešel do Hádu,
ani ubohou matku, když jsem oběma
vykonal věci horší než oběšení.
A pohled na děti — po tom, co jsem naplodil,
mi měl být milý? Nikdy — mýma očima ne!
Ani město, ani věž, ani svaté sochy
bohů, od nichž já — ten všemi mučený —
já, jediný, nejlépe vychovaný muž v Thébách,
jsem se sám odloučil, sám se poroučel
všechno od sebe vyhnat, bezbožného,
ukázaného bohy jako nečistého
a potomka Láiova.
Takovou poskvrnu u sebe jsem vyhlásil —
a měl bych na ně hledět přímýma očima?
Nikoli! A kdyby bylo možné zahradit
také pramen poslouchání v uších, nezadržel bych se:
uzavřel bych všechen svůj bídný tělesný stav,

abych byl slepý a nic neslyšel. Protože mít
mysl mimo zlo je sladké.
Ó Kithairóne, proč jsi mě přijal?
Proč jsi mě hned nezabil, abych nikdy
nebyl lidem ukázal, odkud jsem?
Ó Polybe, ó Korinte, ó dědový dávný
dome — jak zdánlivou krásu plnou vnitřních
ran jste mě pěstovali! Dnes se nalézám
jako zlý a ze zlých zrozený.
Ó trojí cesto, skrytá rokle,
lese a soutěsko u trojcestí,
které jste mou vlastní krev — otcovskou —
pily z mých rukou, pamatujete si ještě,
jaké jsem skutky u vás vykonal,
a potom co dalšího jsem páchal
tam, kam jsem přišel? Ó svatby, svatby!
Zplodily jste mě — a potom znovu
vydaly totéž símě, a tak jste ukázaly
otce, bratry, děti — krev rodnou —
nevěsty, ženy, matky — a nejhanebnější
skutky, které se mezi lidmi dějí.
Ale nehodí se vyslovovat, co se nemá dělat.
Při bozích, co nejdřív mě někam skryjte,
nebo zabijte, nebo do moře vhoďte —
ať mě nikdy nespatříte.
Jděte! Vemte se, dotkněte se nešťastníka.
Důvěřujte, nebojte se: mé zlo
nikdo z lidí neunese kromě mě.

Chór.
A tady vhodně přichází — pro to, co prosíš —

Kreón, aby jednal a rozhodl: zůstal totiž
jediným strážcem této země místo tebe.

Oidipus.
Běda — co mu řeknu? Jak mi bude věřit?
Dříve jsem se k němu choval tak zle!

[Vstupuje Kreón.]
Kreón.
Oidipe, nepřišel jsem se smát,
ani ti vytýkat dřívější zlo.
Ale jestli už nemáte před rodinou lidí
žádný ohled, mějte ohled aspoň
před živícím plamenem vládce Hélia:
tak zjevnou poskvrnu neukazujte
nepokrytou — nebude ji přijímat
ani země, ani posvátný déšť, ani světlo.
Co nejdřív ho vemte do domu!
Příbuzným sluší hledět na příbuzné bídy
a slyšet o nich — jim samým zbožně.

Oidipus.
Při bozích, protože jsi mě naděje zbavil,
když jsi, nejlepší, přišel k nejhoršímu z mužů —
poslechni mě v jednom. Pro tebe, ne pro mě to řeknu.

Kreón.
A co po mně tak naléhavě žádáš?

Oidipus.
Vyvrhni mě co nejrychleji z této země,
někam, kde se nebudu nikomu z lidí ukazovat.

Kreón.
Byl bych to udělal, buď si jist, kdybych
nejdřív nechtěl od boha zjistit, co dělat.

Oidipus.
Vždyť jeho výrok byl celý zřejmý:
otcovraha, bezbožného, zahubit.

Kreón.
Tak to bylo řečeno. Nicméně v nynějším
stavu nouze je lepší se zeptat, co dělat.

Oidipus.
Chceš se ptát pro tak ubohého muže?

Kreón.
Vždyť teď i ty bys mohl bohu důvěřovat.

Oidipus.
A tobě to doporučuji a prosím tě:
té v domě dej hrob, jaký chceš sám,
to ti náleží — pro svoje. Ale aby mě
nikdy nebylo hodno otcovského města,
dokud žiji, aby mě přijímalo.
Nech mě bydlet v horách — tam, kde se
nazývá můj Kithairón, který mi matka
a otec za živa vyvolili za můj hrob —
ať zahynu rukou těch, kdo mě chtěli zahubit.
Vím ale tolik: ani choroba, ani nic jiného
mě nezahubí. Vždyť bych se nebyl zachránil,
umíraje, jinak než pro něco strašného zlého.
Nuže, mým osudem ať jde, kam jde.
Z dětí: o chlapce mi, Kreonte,

nestarej se, jsou to muži a
nebudou nikde v nouzi o život, kdekoli budou.
Ale o moje dvě ubohé dcerky
se postarej — ani jednou neskončila má jídla
bez nich, pořád u mě byly u stolu.
Všeho, čeho jsem já se dotkl, podílely se.
O ně se postarej. A především mi dej
dotknout se jich rukama a oplakat jejich bídy.
Pojď, vladaři!
Pojď, ušlechtilá krvi! Když se jich dotknu
rukama, budu mít dojem, že je mám,
jako když jsem viděl.
Co to říkám?
Neslyším snad při bozích svých dvou miláčků,
jak pláčou, a Kreón nad nimi slitovný poslal
mi nejmilejší potomky?
Mluvím pravdu?

Kreón.
Mluvíš. Já jsem to zařídil, poznávaje
tu starou útěchu, kterou jsi měl.

Oidipus.
Buď šťasten — a kéž tě na této cestě
démon lépe střeží než mě!
Ó děti, kde jste? Pojďte sem, pojďte
k těmto svým sesterským pažím — rukám,
které vám vašeho zplodivšího otce udělaly
dřív jasné oči, aby je viděli takhle;
toho otce, který, ani vidě, ani pátraje,
jsem se ukázal — otec z místa, kde jsem byl zasazen.

I za vámi pláču, protože vás neumím
spatřit. Myslím na to, jaké jiné hořké
věci vám bude třeba prožít v lidské společnosti.
Do jakých shromáždění občanů půjdete,
na jaké svátky, odkud byste se nevracely
plačící domů místo veselé podívané?
A až se dostanete v květu k svatbě,
kdo bude ten muž, který se vrhne, děti,
na takové hanby, jaké na mé rodiče
i na vás obě padnou?
Vždyť čeho ze zlého se nedostává?
Vašeho otce zabil otec! Matku rozoral,
kde sám byl zaset, a z toho samého,
od čeho sám vznikl, získal vás.
Takové hanby ti budou vytýkat. A pak kdo si tě
vezme? Nikdo, děti. Nýbrž zřejmě
budete muset bezdětné a bez muže zahynout.
Ó synu Menoikeův — protože ty sám jsi
jim zůstal otcem (my dva, kteří jsme je zplodili,
oba jsme zahynuli), nedívej se,
jak jsou bezbranné bez muže, bez rodu, bloudící,
a nestavěj je na roveň s mým neštěstím!
Slituj se nad nimi, když vidíš, jak jsou
teď, v tomhle věku, opuštěné — kromě toho,
co pro ně uděláš ty. Přikývni, ušlechtilý,
dotkni se jich svou rukou.
A vám, děti, kdybyste už měly rozum,
mnoho bych vám radil. Teď jen tohle mi slibte:
tam, kde vám bude dána chvíle života,
žijte lépe, než jaký byl život vašeho otce.

Kreón.
Dosti jsi uplakal. Jdi do domu.

[Trochejský závěr.]
Oidipus.
Musím poslechnout, i když to nebude příjemné.

Kreón.
Všechno má svůj čas — a je dobré.

Oidipus.
Víš, s čím odcházím?

Kreón.
Řekni, a slyše budu vědět.

Oidipus.
Pošli mě ze země jako vyhnance.

Kreón.
To ode mě žádáš, co má bůh poskytnout.

Oidipus.
Jsem bohům nejvíc nenáviděný!

Kreón.
Nuže, brzy toho dosáhneš.

Oidipus.
Tak souhlasíš?

Kreón.
Co nemyslím, to zbytečně neříkám.

Oidipus.
Odveď mě tedy odtud ihned.

Kreón.
Jdi — a nech své děti.

Oidipus.
Neber mi je, prosím!

Kreón.
Nechtěj vládnout nad vším;
vždyť ani to, co jsi ovládl, ti život neprovázelo.

Chór.
Ó obyvatelé vlasti Thébské, hleďte: tento Oidipus —
on, který znal slavné hádanky a byl nejlepším z mužů,
jehož zdárnému osudu každý občan záviděl —
do jaké hluboké vlny strašné pohromy nyní vplul!
Proto: dokud je kdokoli smrtelný, hleďme k poslednímu
dni jeho a nikoho nenazývejme blaženým, dokud
nepřekročí mez života, aniž by snášel bolesti.

Antigoné

[Scéna: Před palácem v Thébách. Dvě sestry Antigoné a Isméné vycházejí z paláce.]

Antigoné.
Ó sestro rodná, hlavo Ismény!
Víš o něčem ze zla, co stíhá Oidipův rod,
co by nám dvěma — ještě živým — Zeus neposlal?
Není nic bolestného, nic bez pohromy,
nic hanebného, nic bez cti —
co bych neviděla v mých i tvých strastech.
A teď, co to zase prý vyhlásil — hovoří se —
po celém městě strategos (vojevůdce)?
Víš něco? Slyšelas? Nebo nevíš,
že nám hrozí od nepřátel zlo?

Isméné.
Mně, Antigoné, nedošla žádná zpráva
o přátelích — ani sladká, ani bolestná —
od chvíle, kdy jsme obě přišly o oba bratry,
kteří padli v jednom dni dvojím úderem.
Od té doby, co argejské vojsko
této noci odtáhlo, nevím nic víc —
ani zda jsem šťastnější, ani zda nešťastnější.

Antigoné.
Věděla jsem to a proto jsem tě vyvedla ven,
před dveře nádvoří, abys to slyšela sama.

Isméné.
Co se děje? Chystáš se, jak vidím, k nějaké řeči.

Antigoné.
Což Kreón z našich dvou bratrů jednoho uctil
pohřbem a druhého zneuctil?
Eteokla, jak říkají, podle spravedlivého
práva a zvyku pohřbil pod zem,
ctěnou mrtvolou mezi mrtvými.
Nešťastně zemřelé tělo Polyneika však —
proslýchá se — oznámil občanům,
že ho nikdo nesmí uložit do hrobu,
ani naříkat, že má zůstat neoplakán,
nepohřben, sladký poklad pro ptáky,
kteří ho spatří pro svou potravu.
Tak prý to vyhlásil ten „dobrý“ Kreón —
tobě i mně, říkám i mně —
a sem jde, aby to vyhlásil těm,
kdo to nevědí, jasně a znovu;
a nebere to lehce — kdo z nás to učiní,
toho čeká smrt kamenováním před občany.
Tak to máš. A brzy ukážeš,
zda jsi ušlechtilá, nebo zda jsi špatná ze slavných.

Isméné.
Co by, nešťastná, kdybych se v tom
pletla do uzlíku, mohla přidat víc?

Antigoné.
Jestli budeš se mnou pracovat a bojovat, uvaž.

Isméné.
V jakém nebezpečí? Jaké máš plány?

Antigoné.
Jestli se mnou nadzvedneš tu mrtvolu.

Isméné.
Chceš ho pohřbít, přestože to město zakazuje?

Antigoné.
Pohřbím svého — i tvého — bratra, ať chceš, či ne.
Nedám se dopadnout jako zrádkyně.

Isméné.
Ó nešťastná, i když to Kreón zakázal?

Antigoné.
Nemá právo mě odloučit od mých.

Isméné.
Ó běda — pomysli, sestro, otec jak nás
odešel nenáviděný a potupený,
své oči svou vlastní rukou roztříštil,
ucítiv v sobě odhalené provinění.
Potom matka a žena v dvojím slově,
oběšenou kličkou si zahladila život.
Za třetí dva naši bratři v jednom dni,
sami si vzájemně dávši smrt,
vzájemnými ruky, zahynuli oba
společně ve společné zkáze.

A teď, když jsme my dvě zbyly samy,
pomysli, jak zle zahyneme, jestli
proti zákonu vzepřeme se usnesení
tyranů a jejich moci.
Musíme si uvědomit: za prvé,
že jsme se narodily jako ženy, nemůžeme
bojovat proti mužům. Za druhé,
že jsme pod vládou silnějších a musíme
poslouchat i horší věci, než jsou tyto.
Já tedy, prosíc ty, co jsou pod zemí,
aby mi odpustily, že jsem k tomuto donucena,
poslechnu vládce. Vždyť dělat víc,
než se sluší, nemá žádný smysl.

Antigoné.
Nebudu ti to nařizovat, a i kdybys teď
chtěla, nerada bych tě viděla po svém boku.
Buď, jak myslíš. Já ho pohřbím.
Krásné mi bude i zemřít při tom.
Milovaná budu ležet vedle milovaného,
spáchavši svatý zločin. Vždyť déle musím
být milá těm pod zemí než těm zde.
Tam totiž budu ležet navždy. Ty, chceš-li,
nech čest bohů v neúctě.

Isméné.
Nedržím ji v neúctě — ale nemohu
jednat proti vůli občanů.

Antigoné.
To si můžeš omlouvat. Já půjdu
nasypat svému nejmilejšímu bratrovi hrob.

Isméné.
Ó běda, bídná — jak se o tebe bojím!

Antigoné.
Neboj se za mě. Zařiď si svůj osud.

Isméné.
Alespoň to nikomu předem neoznamuj!
Drž to tajně — já stejně tak.

Antigoné.
Ó běda, vyhlas to! Daleko nenáviděnější
mi budeš, když to zamlčíš, než když to
oznámíš všem!

Isméné.
Máš horké srdce k chladným věcem.

Antigoné.
Ale vím, že se zalíbím těm, kterým se
mám zalíbit nejvíc.

Isméné.
Jen kdybys to zmohla. Ale miluješ nemožné.

Antigoné.
Nuže, až síly nebudu mít, přestanu.

Isméné.
Ale od začátku se po nemožném honit nehodí.

Antigoné.
Řekneš-li toto, budeš mi nenávistná
a nenávistná budeš i mrtvému — po právu.

Nech mě a mou pošetilost snášet
tuhle hrůzu. Vždyť nic tak hrozného
nesnáším, jako nezemřít krásně.

Isméné.
Dobrá, jestli chceš, jdi. A věz: jdeš bláznivá,
ale pro své milé po právu milá.

[Antigoné odchází. Isméné vchází do paláce.]
[Parodos. Chór thébských starců vstupuje.]
Chór.
Paprsku slunce, nejkrásnější světlo,
jaké se kdy objevilo nad sedmibranými Thébami —
objevils se konečně, oko zlatého dne,
nad vlnami Dirky, obracející v útěku
muže v bílém štítu, jenž přišel z Argu
ve plné zbroji, bodavým uzdou pobízený!

Chór.
On, který se zdvihl na naši zem
ze sváru Polyneikova
ostrý jak orel se vznášel nad zemí,
sněhobílé peří ho krylo,
mnoho zbraní neslo
a chocholy nad helmicemi.

Chór.
A stanul nad našimi příbytky, obklopiv
krvelačnými oštěpy sedm bran — ale odešel,
dřív než mu usta zpíjela naše krev
a smolná pochodeň Héfaistova
spoutila věnec věží.

Takový nad zády zavzněl ryk Area:
toho draka těžká protiruka.

Chór.
Vždyť Zeus nenávidí chvástání velkého jazyka.
Když je uviděl, jak proudem táhnou
v nádheře zlata, s drzou pýchou,
plamenem bleskovým ze své výšiny
srazil toho, kdo už už vítězství svolával!

Chór.
Na odrazivou zem padl otřesen
ten nosič ohně, který v zuřivém útoku
pálil bakchicky — unášen vichry nenávistí.
Jiné spadlo jinam, Arés mocný,
pravostranný vzpružovatel vojska,
jiné zapasil, všelijak udeřil.

Chór.
Vždyť u sedmi bran sedm vůdců
postavených rovný proti rovnému
zanechalo Diovi Trofejskému své zbraně z celého kovu —
kromě těch dvou nenávistných, kteří ze stejného otce
a stejné matky zrozeni, proti sobě
dvojí vítězné oštěpy postavili
a oba společnou smrt sdíleli.

Chór.
Avšak Niké slavná veliká přišla —
velikým vozům Théb vrátila radost.
Nyní tedy z nynějších bojů
nechme zapomnění spát,

a všechny chrámy bohů obcházejme
celonočními tanci — a Bakchos,
jenž Théby zemětřesením pohybuje, ať vede!

Chór.
Ale tady — vladař země,
Kreón, syn Menoikeův, nový vládce,
při nedávných osudech, přisouzených
od bohů, kráčí. Jaký má na mysli záměr,
že svolal starce k této společné radě
jedním vyvoláním posla?

[Vstupuje Kreón.]
Kreón.
Mužové, bohové nejdřív bezpečí tohoto
města velikou bouří zatřásli, pak je opět
narovnali. A vás jsem si posly ode všech
ostatních nechal pozvat sem — jednak proto,
že jste vždy ctili trůn Láiův jako jeho
správní strážci; jednak proto, že když Oidipus
pozvedl město a zahynul, vy jste zůstali
věrnými dětem Oidipovým.
A když oni jedním dnem padli dvojím osudem,
sami si navzájem vlastníma rukama
v krvi vraždivé zahynuli,
nyní já mám veškerou moc i trůn
podle příbuzenství s těmi zemřelými.
Nelze poznat duši, mysl a smýšlení
žádného muže, dokud se ve vládě
a zákonech neukáže.
Mně totiž ten, kdo řídí celé město

a nedrží se nejlepších rad,
ale ze strachu jazyk uzavírá,
je — jak teď, tak kdysi — nejhorší;
a kdo přítele nad vlast staví výš,
toho vůbec nemám za nic.
Já — ať to ví Zeus, který věčně vidí vše —
nebudu mlčet, až uvidím zkázu
blížit se k občanům místo spásy,
ani si přítelem nevezmu nikoho,
kdo je zemi nepřátelský; vždyť vím,
že tahle země nás zachraňuje —
a jen tehdy, když na ní plujeme rovně,
získáváme přátele.
Takovými zákony budu toto město
rozšiřovat. A nyní to, co jsem říkal,
jsem vyhlásil občanům i o dětech
z Oidipova rodu:
Eteokla, který ve zbrani za toto město bojoval
a padl, všechno v boji ovládaje,
pohřbím hrobem a vykoná se mu vše,
co nejlepším mrtvým náleží dole.
Jeho však vlastního bratra, Polyneika —
který vlast a bohy domácí
vyhnán toužil ohněm shora
spálit a toužil krve společné
vypít, a druhé zotročit a odvést —
toho, oznamuji tomuto městu, nikdo
nesmí pohřbít ani oplakávat.
Má zůstat nepohřbený,
tělo potupené ptáky i psy k požírání.
Takový je můj záměr. Nikdy ode mě

zlí nebudou poctěni nad spravedlivými.
Ale kdo má dobrou mysl pro toto město —
ten živý nebo mrtvý — ode mne stejně bude ctěn.

Chór.
To ti vyhovuje, synu Menoikeův, Kreonte,
tak s tím zlým i dobrým v tomto městě naložit.
Můžeš užívat jakéhokoli zákona —
jak nad mrtvými, tak nad všemi, kdo žijeme.

Kreón.
Dbejte tedy toho, co jsem řekl.

Chór.
Starost o to předej mladšímu.

Kreón.
Ale strážci mrtvého jsou již připraveni.

Chór.
Co jiného bys ještě přikázal?

Kreón.
Abyste se nepřidávali k těm, kdo neposlouchají.

Chór.
Není nikdo tak bláznivý, kdo by chtěl zemřít.

Kreón.
A přec, odměna je stejně smrt. Vždyť nadějí
na zisk je muž mnohokrát sveden k zkáze.

[Vstupuje udýchaný Strážce.]

Strážce.
Pane, nebudu říkat, že jsem kvůli spěchu
sem přibyl bez dechu, zdvíhaje nohu rychle.
Měl jsem po cestě mnoho zastavení v myšlenkách,
několikrát jsem se v cestě otočil zpět.
Vždyť má duše mi mnohokrát vyčítala:
„Ty hlupáku, kam jdeš? Jdeš se tam dávat
k trestu? Ty blázne, znovu se zastavíš?
Když se to Kreón doví od jiného, jak nebudeš trpět?“
Takhle jsem se motal a pomalu šel vpřed.
A tak se krátká cesta stane dlouhou.
Nakonec však zvítězilo, abych sem přišel k tobě.
I kdybych nemluvil o ničem, povím to přec.
Přicházím totiž držet se naděje,
že nic jiného nedostanu, než co je určeno.

Kreón.
A co je to, co ti nahání takovou úzkost?

Strážce.
Chci ti nejdřív říci o sobě. Toho činu
jsem se nedopustil, ani jsem neviděl, kdo ho udělal.
Nebylo by právem, abych kvůli tomu padl do zlého.

Kreón.
Dobře se chystáš a zahrazuješ se kolem dokola.
Je jasné, že máš nějakou novou zprávu.

Strážce.
Hrozné věci přinášejí mnoho váhání.

Kreón.
Nebudeš už mluvit? A potom se zbavíš a půjdeš?

Strážce.
Nuže řeknu ti. Někdo tělo před chvílí
pohřbil a odešel — poprášil kůži suchou
hlínou a vykonal, co se má.

Kreón.
Co to říkáš? Který muž se toho odvážil?

Strážce.
Nevím. Nebylo tam úder motyky
ani vyhození lopatou. Země tvrdá
a suchá, bez poškození, nevyježděná
koly — pachatel neviděn.
Jak nám to první denní hlídač ukázal,
všem bylo nad tím divno a nelibo.
On zmizel; ne pohřben pod rovem,
jen lehký prach — jakoby od toho, kdo
se vyhýbá kletbě — ležel na něm.
Žádné stopy šelmy ani psa, kdo by
přišel a trhal — nic nebylo vidět.
A mezi námi se rozneslo zlé hádání,
strážce usvědčoval strážce. Málem by
došlo i k ranám, nikdo by to nezabránil.
Vždyť každý byl tím pachatelem a nikdo
nebyl jasně provinilý; všichni se vymlouvali,
že nic nevědí. Byli jsme připraveni
i rozžhavené železo brát rukama,
oheň přejít a bohy přísahou volat,
že jsme nic neudělali, že nikdo neví
o tom, kdo to naplánoval nebo provedl.
Nakonec, když ani pátrání nic nepřineslo,

jeden z nás řekl něco, co nám všem
hlavy ke stranu strachu sklonilo —
nemohli jsme oponovat, ani jak to dobře provést.
Tou řečí bylo: tenhle čin je třeba oznámit tobě,
nelze ho skrýt.
A to zvítězilo. A mně nešťastnému los
tuhle krásnou zprávu připadl donést.
Jsem tedy tady — nerad u nevítajícího.
Vždyť nikdo nemiluje posla zlých zpráv.

Chór.
Vladaři, mně to už dlouho připadá,
že by to mohlo být dílem bohů.

Kreón.
Mlč, než se naplním hněvem na tebe —
abys nebyl shledán zároveň pošetilý
i starý! Nesnesitelné říkáš, když tvrdíš,
že bohové se starají o tuhle mrtvolu.
Snad ho pochovávali jako dobrodince,
toho, kdo přišel spálit okolosloupové
chrámy a jejich obětní dary,
a jejich zemi a zákony rozsypat?
Nebo vidíš bohy ctít špatné? Není to tak.
Některá města sotva snesla mé rozkazy
a začala proti mně remcat.
Potají potřásali hlavou, nestáli pod
jhem, aby mě milovali.
Od nich — to vím jistě — svedeni
mzdou vykonali tenhle čin.
Nic lidem tak zlého jako stříbro

se jako přízrak neobjevilo. Stříbro ničí
města, odvádí muže z domů; stříbro
poučuje a svádí rozum dobrých k hanebnostem;
stříbro ukázalo lidem, jak být bezbožnými
a znát nehoráznost ve všech skutcích.
A ti, kdo za mzdu toto udělali,
se časem dožijí trestu.
Ale pokud mě Zeus ještě ctí,
věz jistě — na přísahu ti pravím:
jestli nenaleznete pachatele toho pohřbu
a nepřivedete mi ho před oči,
nestačí vám sám Hádés — dřív
budete viset živí a vyznávat tu drzost!
Abyste poznali, kde se bere zisk,
odkud ho máte brát, a naučili se,
že se nemá milovat zisk z každé strany.
Z hanebného výdělku bys viděl spíš
víc zahynulých než zachráněných.

Strážce.
Dovolíš mi něco říct, nebo mám se otočit a jít?

Kreón.
Nevíš, že mi i teď otravně mluvíš?

Strážce.
Štípe tě to v uších, nebo v duši?

Kreón.
Co měříš, kde mi je bolest?

Strážce.
Pachatel štípe tvoji mysl, já tvé uši.

Kreón.
Zřejmě jsi se narodil jako výmluvný žvanil.

Strážce.
Jenže ten čin jsem neudělal já.

Kreón.
A ještě navíc za stříbro — zradils duši.

Strážce.
Běda — strašné je, když kdo soudí
věří, že soudí i křivé.

Kreón.
Teď se čiň krásným v soudech. A jestli mi
neukážete pachatele, přiznáte,
že zbabělý zisk přináší pohromy.

Strážce.
Budiž hlavně nalezen! Ale ať už bude lapen,
nebo ne — osud to rozhodne —
mě tu znovu neuvidíš!
I teď, zachráněn proti vší naději a vlastní mysli,
dlužím bohům mnoho díků.

[Strážce odchází.]
[1. stasimon: Píseň o člověku.]
Chór.
Mnoho je divů — a nic není divnějšího než člověk.
On překračuje šedé moře bouřlivým jižním větrem,
proniká pod obrovskými hřebeny vln.
I nejvyšší z bohů, Zem — nehynoucí, neúnavnou —

on vyčerpává rok co rok rozoráním,
koňským rodem obraceje půdu.

Chór.
Lehkomyslný rod ptáků zahání
v obou svých sítích,
divokou zvěř v hvozdech i mořskou havěť
chytá do pletených sítí,
důvtipný muž.
Ovládá uměním zvěř, co se pase na horách,
dlouhohřívého koně
drží v jhu nad šíjí,
i vzdorné býky horské.

Chór.
Řeč, i vzdušné myšlení, i občanské
smysly se naučil, ohradil se před mrazy
nehostinných skalisek pod širým nebem
a před šípy nepříznivých dešťů —
muž, cesty mu neschází nikdy. Jen bez cesty
nejde proti budoucnu. Jen před Hádem
nenajde úniku. A před nezhojitelnými
chorobami si prostředky vymyslel.

Chór.
Důmysl umění má větší, než jak doufá:
to k zlu vede, to zas k dobru.
Ctí-li zákony země a přísahou spravedlnost bohů,
žije ve velkém městě.
Bez města je ten, u koho zlo bydlí
pro odvahu. Ten ať ke mně do krbu

nepřisedne a ať se mnou nesmýšlí stejně,
kdo tyhle věci koná!

[Vstupuje Strážce vedoucí Antigonu.]
Chór.
V nelidském údivu stojím před touto podívanou.
Jak s vědomostí popřu, že toto dítě
je Antigoné? Ó bědná,
dcero bědného otce Oidipa,
co je to? Snad tě nepřivádějí sem
jako neposlušnou královským zákonům
a tápající v hlouposti?

Strážce.
Tahleta je ta, co ten čin spáchala.
Chytili jsme ji, jak pohřbívala.
Ale kde je Kreón?

Chór.
Právě vhodně vychází z paláce.

[Vstupuje Kreón.]
Kreón.
Co se děje? S jakou vhodnou příhodou
jsem přišel?

Strážce.
Vladaři, pro smrtelníky nic není, co by
mohlo zůstat odpřisáhlé. Dodatečná myšlenka
klame rozum. Vždyť já jsem si předtím
při tvých hrozbách, které mě sem napřed hnaly,
myslel, že se sem už nikdy nevrátím.
Ale radost, co přichází proti nadějím,

nemá v sobě podobnou žádné jiné rozkoši.
A tak jsem tu — i když jsem se zapřisáhl,
že nebudu — a vedu tu dívku, kterou jsme
zajali, jak zdobila hrob. A tentokrát
žádný los; tenhle nález je můj, ne jiného.
A nyní, vladaři, vem si ji sám, jak chceš,
a vyslýchej ji a usvědči; já jsem volný,
právem zproštěn těch zlých věcí.

Kreón.
Jak jsi ji odkud vedl?

Strážce.
Pohřbívala toho muže. Víš všechno.

Kreón.
Chápeš a říkáš správně, co pravíš?

Strážce.
Viděl jsem ji pochovávat tu mrtvolu,
jejíž pohřeb jsi zakázal. Jsem jasný?

Kreón.
A jak byla viděna a chycena?

Strážce.
Takto: Když jsme přišli, s těmi tvými
strašnými hrozbami nad hlavou,
smetli jsme veškerý prach, který zakrýval
mrtvolu, hnilobné tělo jsme obnažili dobře,
a sedli jsme si na výšinách závětrně,
abychom nebyli zasaženi jeho pachem.
Jeden druhého jsme bodavými nadávkami

pobízeli, aby neopomíjel práci.
Tak uběhl čas — až slunce vystoupilo
do středu éteru a plamen pálil.
A tu najednou vír z země zdvihl
nebeský úder bídy a naplnil planinu,
každý list šlehal rostlin, celá hvězdná
sféra se zahalila. Zavřeli jsme oči
a snášeli boží nemoc.
A když se po dlouhém čase ta bouře
zastavila, dívku vidíme — a ta vykřikne
hořký ptačí hlas, jakoby u prázdného
hnízda viděla lože opuštěné bez mláďat.
Tak i ona, jak uvidí nahou mrtvolu,
nářky vzlykala, zlé kletby přitom
na pachatele volala.
A hned rukama přinesla suchý prach;
z hezky vymodelovaného bronzového
džbánu třemi úlitbami mrtvolu věnčila.
My jsme to viděli a vrhli jsme se k ní,
a lapli jsme ji okamžitě, aniž se lekla.
Vyslýchali jsme ji jak o dřívější čin,
tak o nynější. Nic nezapřela.
Mně se to zdálo zároveň milé i bolestné.
Vždyť vlastní záchrana z nebezpečí
je sladká — ale uvést přátele do zlého
je bolestné. Všechno tohle však musí být
pro mě méně než vlastní záchrana.

Kreón.
Ty — ty, co skláníš hlavu k zemi —
přiznáváš, nebo popíráš, že jsi to udělala?

Antigoné.
Přiznávám, že jsem to udělala. Nepopírám.

Kreón.
[ke strážci]
Ty si odejdi, kam chceš,
osvobozen od těžkého obvinění.

[ke Antigoně]
A ty mi pověz — ne dlouze, krátce:
věděla jsi, že se to zakazuje?

Antigoné.
Věděla. Jak bych nevěděla? Bylo to oznámeno veřejně.

Kreón.
A tys přesto přestoupila ty zákony?

Antigoné.
Nebyl to Zeus, který to vyhlásil,
ani Diké, družka bohů podsvětních,
nestanovila mezi lidmi takové zákony.
Nemyslela jsem, že by tvé výnosy měly
takovou moc, aby smrtelný člověk
mohl obejít nepsané, pevné zákony bohů.
Vždyť nejsou ode dneška ani ode včerejška —
žijí vždycky; nikdo neví, kdy se objevily.
Pro tyto zákony jsem se neměla pohnout —
bát se jediného člověka — a trest bohů snášet.
Věděla jsem, že zemřu. Jak ne?
I kdybys tohle nebyl vyhlásil.
A jestli zemřu před časem, nazývám to
ziskem. Vždyť ten, kdo žije v tolika

útrapách jako já, co jiného kromě smrti
mu přináší zisk?
Pro mě tedy mít takovou smrt
není žádná bolest. Ale kdybych nechala
syna své matky ležet nepohřbeného,
to by mě bolelo. Pro tyhle věci se netrápím.
Jestli ti teď připadám, že jednám bláznivě,
pak snad jen bláznivý mě obviňuje z bláznovství.

Chór.
Je zřejmé, že povaha je krutá — po krutém otci —
tak u této dcery. Nedovede ustoupit zlu.

Kreón.
Ale věz: ty nejtvrdší povahy nejvíce padají.
Nejkovanější železo z ohně vyňaté
jsem viděl se nejvíce lámat a praskat.
A koně v hněvu zkrotit malým uzdem —
to vím. Nevzniká velikost u toho,
kdo je otrokem jiných.
A ta tady se naučila zpupnosti,
když přestoupila existující zákony;
a druhou její zpupnost je, že se tím
chlubí a směje se.
Teď bych tu já nebyl mužem, ale ona
by byla mužem, kdyby tahle moc u ní
beztrestně zůstala.
Ať je sestřenicí, ať je bližší v krvi
než sám domácí Zeus — ani ona,
ani její sestra neuniknou nejhorší smrti.
Protože i tu obviňuji — stejně — ze spoluúčasti

na plánování toho pohřbu. Zavolejte ji!
Před chvílí jsem ji viděl uvnitř zuřit,
jako by neměla rozum. Vždyť srdce zrazuje
zloděje tajných činů, dřív než to vyjde najevo.
Nenávidím však také, když někdo přistižen
ve zlu to pak chce okrášlit.

Antigoné.
Chceš něco víc, než mě chytit a zabít?

Kreón.
Já? Nic. Když to budu mít, mám všechno.

Antigoné.
Nač tedy váháš? Mně ze tvých slov
nic nelibí, ani kéž by nikdy nelibilo!
A stejně i moje věci jsou tobě protivné.
A přec — odkud bych mohla získat slavnější
slávu, než když kladu svého rodného
bratra do hrobu? Všichni tihle by řekli,
že se to líbí, kdyby jim strach jazyk nesvazoval.
Ale tyranství, mimo mnoho jiných štěstí,
smí dělat a říkat, co chce.

Kreón.
Z těchto Kadmejců to vidíš jen ty.

Antigoné.
Vidí to i oni, ale před tebou drží jazyk.

Kreón.
A ty se nehanbíš smýšlet jinak než oni?

Antigoné.
Nic hanebného není v tom, ctít rodnou krev.

Kreón.
Nebyl snad bratrem i ten, kdo padl proti němu?

Antigoné.
Byl. Z jedné matky, téhož otce.

Kreón.
Jak tedy ctíš bezbožnou poctu tomuto?

Antigoné.
Mrtvola si nebude stěžovat.

Kreón.
Ctíš ho na úrovni toho bezbožného.

Antigoné.
Nezhynul tam otrok — bratr zhynul.

Kreón.
Hubil tuhle zem. Druhý ji bránil.

Antigoné.
A přec Hádés touží po stejných zákonech.

Kreón.
Dobrý však si nezaslouží stejný díl se špatným.

Antigoné.
Kdo ví, jestli to tam dole je svaté takto?

Kreón.
Nepřítel není přítelem, ani když zemře.

Antigoné.
Nenarodila jsem se, abych nenáviděla, ale abych milovala.

Kreón.
Nuže, až sejdeš dolů, miluj, musíš-li, tamty.
Dokud jsem naživu, žena mi vládnout nebude.

Chór.
Ale tady před branami Isméné;
roní slzy sesterské lásky.
Mrak nad obočím zahaluje
tvář, jak krev se jí hrne,
smáčí sličné líce.

[Vstupuje Isméné.]
Kreón.
A ty, co ses v domě jako zmije
v tajnosti pode mnou plazila
a mě piješ, aniž jsem viděl,
že pěstuji dvě pohromy, dvojí vzpouru
proti trůnu — pověz:
přiznáváš se k tomuto pohřbu, nebo zapřeš,
že jsi o něm věděla?

Isméné.
Udělala jsem ten čin, pokud s tím ona souhlasí.
Beru na sebe díl viny a nesu obvinění.

Antigoné.
To ti ale spravedlnost nedovolí. Vždyť jsi nechtěla
a já tě do toho nebrala.

Isméné.
Ale v tvých bídách se nestydím
plout společně s tebou po bolesti.

Antigoné.
Čí byl ten čin, ví Hádés a ti pod zemí.
Nemám ráda tu, co mě miluje jen slovy.

Isméné.
Nehanebuj mi, sestřičko: nech mě
zemřít s tebou a očistit mrtvého.

Antigoné.
Nezemřeš se mnou společně — nedělej si
nárok na to, čeho ses nedotkla. Já umírám sama.
Postačím.

Isméné.
A jaký život mám já, zůstanu-li bez tebe?

Antigoné.
Zeptej se Kreonta. O něho se staráš.

Isméné.
Proč mi tak ubližuješ, nic si tím neprospěješ?

Antigoné.
V bolesti se směji — zasmála jsem se tobě.

Isméné.
Čím bych ti aspoň teď mohla pomoci?

Antigoné.
Zachraň sebe. Nezávidím ti útěk.

Isméné.
Běda — a já se nebudu podílet na tvém osudu?

Antigoné.
Ty jsi si vybrala žít, já umřít.

Isméné.
Ale ne proti mé vůli jsem to vybrala!

Antigoné.
Krásně — jedněm ses zdála moudrá, druhým já.

Isméné.
A přec je naše provinění stejné.

Antigoné.
Buď statečná. Ty žiješ. Má duše
už dávno zemřela, abych pomohla mrtvým.

Kreón.
Tyhle dvě dcery — jedna se právě ukázala
jako bláznivá, druhá taková byla od začátku.

Isméné.
Vladaři, ani ten, kdo se narodí rozumný,
nezůstane takový ve zlu — vytrácí se mu to.

Kreón.
U tebe ano, když sis vybrala páchat zlo se zlými.

Isméné.
Jak bych žila sama bez ní?

Kreón.
O ní nemluv — vždyť už není.

Isméné.
Zabiješ nevěstu svého vlastního syna?

Kreón.
Ještě jsou úrodné brázdy jiných žen.

Isméné.
Ne tak, jak byli ti dva k sobě svázáni.

Kreón.
Nenávidím zlé ženy pro své syny.

Antigoné.
Ó Haimóne, nejmilejší, jak tě otec zneuctí!

Kreón.
Dost už s tebou i s tím tvým manželstvím!

Chór.
Zbavíš tedy svého syna této?

Kreón.
Hádés přerve tenhle sňatek.

Chór.
Takže je rozhodnuto, že má zemřít.

Kreón.
I pro tebe, i pro mě. Žádné průtahy —
vemte ji dovnitř, sloužící! Od této chvíle
musí být tyhle ženami svázány a volné nejsou.
Vždyť i smělí utíkají, když vidí blízko
Háda — konec života.

[Antigoné a Isméné odvedeny dovnitř.]

[2. stasimon.]

Chór.
Šťastní ti, kteří nikdy neokusili zlo.
Vždyť tam, kde božský hněv otřásl domem,
žádná bída nechybí — šíří se na celý rod,
podobně jako když mořskou vlnu
těžkými thráckými dechy prohání vítr
a převaluje černý písek ze dna,
a za úpění vzniká zvuk rozbíjejících se břehů.

Chór.
Staré bědy v domě Labdakovců vidím:
na strasti padá další strasti,
rod se od rodu nezbavuje,
některý z bohů ho ničí a nemá úlevy.
Dnes totiž, přes poslední kořen
světla v Oidipově domě,
krvavý prach bohů podzemí
seká — pošetilost řeči a vztek mysli.

Chór.
Tvou moc, Zéve, jaká lidská zpupnost
by mohla zadržet?
Tu, kterou nikdy nepochytí všeohlodávající spánek,
ani neúnavné měsíce bohů —
nestárnoucím časem vládneš
na zářivé Olympské výšině.
I nyní, i v budoucnu, i v minulosti
platí jeden a týž zákon:
nic ve smrtelném životě
se nepohybuje bez bídy.

Chór.
Vždyť mnohostranná naděje mnohým
mužům prospívá — a mnohé klame
v lehkovážných touhách.
Vkradne se tomu, kdo nic netuší,
dokud si na horkém ohni nespálí nohu.
V moudrosti kdys zazněl slavný výrok:
„Zlo se zdá dobré tomu, komu bůh
vede mysl k zkáze“ —
jen krátký čas trvá, než padne do zla.

Chór.
Ale tady — Haimón, nejmladší z tvých synů.
Jde snad zarmoucen pro osud své nevěsty
Antigony, bolestí nad zmařeným sňatkem?

[Vstupuje Haimón.]
Kreón.
Hned se to dozvíme lépe než od věštců.
Synu — snad nejdeš proti otci rozzuřený,
že jsi slyšel pevné rozhodnutí
o nastávající nevěstě? Nebo jsme ti milí,
cokoli uděláme?

Haimón.
Otče, patřím tobě. A ty mi svou dobrou
myslí vedeš cestu, a já tě budu následovat.
Žádný sňatek pro mě není důležitější,
než abys mě dobře vedl.

Kreón.
Právě tak to musíš mít v srdci, synu —

že se ve všem máš podřídit myšlení otce.
Pro to si lidé přejí poslušné potomky,
aby je měli ve svých domech:
aby i oni oplatili nepříteli zlo
a stejně jako otec ctili přátele.
Kdo plodí neužitečné děti,
co jiného by o něm řekl, než že si
plodí trápení pro sebe a mnoho smíchu
nepřátelům?
Nikdy tedy, synu, nepouštěj rozum
pro potěšení ženy. Věz, že
chladné objetí v domě je taková
zlá žena. Co může být větší vředovou ránou
než špatný přítel?
Nuže, odplivni jako na nepřítele
a nech tu dívku si vzít někoho v Hádu!
Vždyť jsem ji přistihl zjevně, jak jediná
z celého města mě neposlechla.
Nebudu před městem lhářem — zabiju ji!
Ať volá k Diovi domácímu, pokrevnímu!
Jestliže totiž příbuzné z rodu
budu nechávat nepořádné, pak tím spíš
cizí. Vždyť kdo je dobrý ve své rodině,
ukáže se spravedlivým i v obci.
A ten, kdo přestupuje nebo porušuje zákony
a myslí si, že bude přikazovat vládcům,
ten ode mne nedostane chválu.
Koho město ustaví, toho se musí poslouchat
v malém i v spravedlivém i v opaku.
A o takovém muži bych věřil,
že by dobře vládl i rád se nechal vést,

a v bouři zbraní na svém postavení
by zůstal spravedlivý, dobrý spolubojovník.
Nic není horší než bezvládí!
To hubí města, boří domy,
láme útok spojeneckých zbraní.
Kázeň zachrání většinu těl těch,
kdo jsou v šiku.
Takto musíme bránit kázeň
a za žádnou cenu se nedat ženou porazit!
Lépe — pokud je nutno padnout — padnout
rukou muže, ne být nazván poraženým od žen.

Chór.
Nám, pokud nás zrádný čas neoklamal,
připadá, že mluvíš moudře o tom, o čem mluvíš.

Haimón.
Otče, bohové dávají lidem rozum —
nejvzácnější ze všech statků.
Já netvrdím, že tyhle věci říkáš špatně —
to bych neuměl a nedovedl bych tak mluvit.
Ale mohlo by jinému napadnout i něco dobrého.
A moje přirozená věc je — pro tebe
pozorovat vše, co kdo říká, co kdo dělá
a co kdo vytýká.
Tvá tvář je totiž pro obyčejného muže
hrozná, takže se zdrží slov, která by
tebe nepotěšila. Mně se však donáší
v tajnosti, že město truchlí nad touhle
dcerou — která nejméně zasluhuje
ze všech žen hanebně hynout za

nejkrásnější čin:
že nedovolila, aby její vlastní bratr
padlý v krvi zahynul nepohřben,
pozřen psy a dravými ptáky.
Není hodna zlaté pocty?
Taková tajná temná pověst se šíří.
Pro mne, otče, není nic cennější
než tvůj úspěch.
Vždyť co pro děti je větší ozdobou
než sláva otce, co pro otce než sláva dětí?
Nenes si tedy v sobě jen jedno smýšlení:
že totiž tvé, a žádné jiné, je správné!
Kdo si myslí, že on sám má rozum,
nebo že má jazyk, který nemá nikdo jiný,
nebo zvláštní duši — ti, když se rozevřou,
ukážou se prázdní.
Pro muže, i když je moudrý, se nehanbí
mnoho se naučit, a nebýt napjatý příliš.
Vidíš u bystřin, kolik stromů ustupuje
a zachraňuje si větve, a ty, co se vzpírají,
hynou i s kořeny.
Rovněž na lodi, kdo pevně napne lano
a vůbec neustoupí, trpí převrácenou palubu
a dál pluje obráceně.
Nuže ustup — a dej hněvu místo!
Jestli mi, mladšímu, také něco napadne,
řeknu: nejlepší by bylo, kdyby se člověk
narodil plně rozumný.
Jenže k tomu ten pohyb osudu nemívá sklon.
A tak je krásné učit se i od těch, kdo mluví dobře.

Chór.
Vladaři, sluší ti se poučit, pokud mluví vhodně,
a tobě od otce; obě strany mluvily dobře.

Kreón.
V našem věku si necháme radit o smýšlení
od muže v takovém věku?

Haimón.
V ničem, co není spravedlivé. A jestli jsem mladý,
nemá se hledět na čas, ale na činy.

Kreón.
Čin je ctít rebelující?

Haimón.
Ani bych nevelel ctít zlé.

Kreón.
A tahle není chycena v takové nemoci?

Haimón.
Thébský lid říká, že ne.

Kreón.
Město mi bude předpisovat, jak mám vládnout?

Haimón.
Vidíš, jak jsi to řekl mládencovsky?

Kreón.
Někdo jiný má vládnout této zemi, než já?

Haimón.
Není městem to, co patří jedinému muži.

Kreón.
Není městem to, co se počítá podle vládce?

Haimón.
Krásně bys vládl pustině, kdybys byl sám.

Kreón.
Zdá se, že on bojuje na straně té ženy.

Haimón.
Jestli jsi ty ženou, protože se o tebe starám.

Kreón.
Ty bídáku, soudíš se se svým otcem?

Haimón.
Vidím tě páchat nespravedlnost.

Kreón.
Páchám nespravedlnost, když ctím svoji vládu?

Haimón.
Nectíš, když šlapeš pocty bohů!

Kreón.
Ty hanebný charaktere, podřízený ženě!

Haimón.
Nikdy mě neuvidíš podřízeného hanebným věcem.

Kreón.
Celá tvá řeč je za ni.

Haimón.
A za tebe i za mě, i za bohy pod zemí.

Kreón.
Ji si za ženu vzít rozhodně živou nebudeš.

Haimón.
Zahyne tedy — a mrtvá zahubí někoho s sebou.

Kreón.
Vyhrožuješ a tak drze mluvíš?

Haimón.
Jaká to může být výhrůžka — mluvit proti prázdným názorům?

Kreón.
V pláči se opraví, kdo sám rozumu nemá.

Haimón.
Kdybys nebyl otcem, řekl bych ti, že nemyslíš dobře.

Kreón.
Ty, otroku ženy, mě tu neumlouvej!

Haimón.
Chceš mluvit, a nic přitom neslyšet?

Kreón.
Je to tak? Při tomhle Olympu věz:
Nebudeš se radovat, žes mě drze pomluvil!
Přiveďte sem to zlo, ať zemře před svým
ženichem ještě dnes!

Haimón.
Před mýma očima zemřít nebude — to si nikdy nemysli!
A ty se nikdy nedočkáš, že bych před tebou

stál. Buď šílený mezi těmi ze svých přátel,
kdo to chtějí.

[Haimón odbíhá.]

Chór.
Vladaři, ten muž odešel ve velkém hněvu rychle.
Mysl v tak mladém věku je v bolesti těžká.

Kreón.
Ať jedná. Ať myslí větší věci, než člověku náleží.
Ty dvě dívky této smrti neujdou.

Chór.
Obě chceš také zabít?

Kreón.
Ne tu, co se toho nedotkla. Dobře mluvíš.

Chór.
A jakou smrtí ji chceš zabít?

Kreón.
Zavedu ji tam, kudy nechodí šlépěje smrtelníků,
a živou ji skryju do kamenitého hrobu,
jen tolik potravy, co je nezbytné,
jí dám předložit, aby celé město
uniklo poskvrně.
A tam ať Háda, kterého jediného
z bohů ctí, prosí a snad dostane,
aby neumírala — nebo pozná aspoň
tehdy, že ctít věci v Hádu je zbytečná práce.

[Kreón odchází.]

[3. stasimon: Erós.]

Chór.
Eróte, nepřemožitelný v boji, Eróte,
jenž padáš do mnoha statků,
jenž na měkkých lících dívky nocuješ,
jenž cestuješ přes moře i v pastýřských
chýších — tebe nikdo z nesmrtelných
nemůže uniknout, ani z pomíjivých lidí.
A kdo má tebe v sobě — bláznivě běsní.

Chór.
Ty i spravedlivých mysli strhuješ v nespravedlnost,
k zkáze. Ty jsi i tuto krevní srážku
mezi muži sem vnesl.
Vítězí zřetelná touha v očích krásné nevěsty,
jako přísedící velkých zákonů.
Nebojovatelná si pohrává bohyně Afrodita.

Chór.
A teď i já se dávám unést mimo zákony,
když to vidím. A nemohu zadržet
prameny slz —
spatřuji tuto Antigonu, jak jde
k všeobjímající komnatě smrti.

[Vstupuje Antigoné, odvedena strážemi.]

[Kommos: Antigoné a Chór.]

Antigoné.
Hleďte, ó občané vlasti — já kráčím
svou poslední cestu, naposled zřím
světlo slunce. Nikdy znovu.
Všechojímavý Hádés mě živou vede

k Acherontovu břehu — bez svatební
písně, žádný svatební hymnus mi nikdy
nezazněl. Oslavím svatbu s Acherontem.

Chór.
Avšak slavná a chválou poctěná odcházíš
sem do skrytosti mrtvých,
ne stižena vysilujícími chorobami,
ani neokusivší odměnu mečů —
sama sebe vedená, jediná ze smrtelných
sestupuješ do Hádu zaživa.

Antigoné.
Slyšela jsem o nejbědnější smrti
fryžské cizinky, dcery Tantala,
na vrchu Sipylu — kterou kamennou
vazbou spoutal břečťan,
a jak lidé říkají, deště ji nikdy neopouštějí,
sníh také ne, a pod oblečené slzami oči
jí smáčí šíji. Tak podobný osud mi určuje démon.

Chór.
Ta však byla bohyně a z boha zrozená;
my jsme smrtelní a z smrtelných.
Ale i pro zahynulou je veliká sláva slyšet,
že její osud byl společný s bohům podobnými —
za života i po smrti.

Antigoné.
Ó běda, směje se mi! Při bozích otců,
proč mě ještě nezhynulou urážíš, přede všemi?
Ó město, ó mocní muži této obce!

Ó Dirčiny prameny, ó háji
Thébami, země dobrých vozů —
beru vás alespoň za svědky
jak jsem bez slz přátel, podle jakých zákonů
jdu k uzavřenému hrobu neslýchaného pohřbu!
Ó bídná — ani u smrtelných, ani u mrtvých
nejsem doma — ani u živých, ani u zemřelých.

Chór.
Vystoupilas na nejvyšší vrchol troufalosti,
vysoký stupeň Spravedlnosti,
a tam, dítě, jsi klesla.
Vyrovnáváš nějakou dávnou otcovskou zkoušku.

Antigoné.
Dotklas se mé nejbolestnější starosti —
třikrát obnovené žaloby nad otcem,
nad celým naším osudem
slavných Labdakovců.
Ó, matčino lože,
spánek sebou samým zrozeného s mým otcem
od nešťastné matky —
od jakých jsem vzešla já, nešťastná!
Odcházím pod kletbou, neprovdaná,
mezi ně, bez domova.
Ó bratře nešťastného sňatku,
tys mrtev — a ještě živou mě sám zabíjíš.

Chór.
Ctít je forma zbožnosti;
ale moc je u toho, kdo moc má —

nelze ji nijak porušit.
Tebe zahubila tvá vlastní rozhodnost hněvu.

Antigoné.
Bez pláče, bez přátel, bez svatby, nešťastná,
odcházím na tuto poslední cestu.
Už mi není dáno vidět posvátné
oko pochodně (slunce), nešťastné;
nad mým osudem bez slz
nikdo z přátel neúpí.

[Vstupuje Kreón.]
Kreón.
Víte přec, že by s písněmi a nářky
před smrtí nikdo nepřestal, kdyby mu to bylo dovoleno.
Odveďte ji co nejrychleji! A v klenutém
hrobě ji uzavřete, jak jsem řekl.
Nechte ji samotnou — ať zemře,
nebo ať v takovém příbytku živá pohřbena bydlí.
My jsme čistí od viny u této dívky.
V horní obci však už bydlit nebude.

Antigoné.
Ó hrobe, ó svatební komnato, podzemní
věčná strážnice, kam jdu
ke svým vlastním, jejichž veliký počet mezi
mrtvými Persefona už přijala.
Z nich jako poslední a nejhůře ze všech
sestoupám — dříve, než mi osud života dojde.
Ale přicházeje tam, mnoho si dávám naděje,
že budu milá otci, milá tobě, matko,
milá tobě, bratrová hlavo.

Vždyť já sama jsem vás, zemřelé, svýma rukama
umyla, ozdobila a vylila na hrob
nápojové oběti. A teď, Polyneiku,
protože jsem obalila tvé tělo, dostávám tohle.
A přec jsem tě ctila dle moudrého mínění.
Vždyť bych nikdy — ani kdybych byla matkou dětí,
ani kdyby mi zemřel muž — proti vůli občanů
tuhle práci nebrala na sebe.
Jménem jakého zákona to tedy říkám?
Muže zemřelého bych měla jiného.
Dítě od jiného muže, kdybych o toto přišla.
Ale protože matka a otec v Hádu
jsou skryti, žádný bratr už vzejít nemůže.
Proto jsem tě, bratře, povznesla nad všechny.
V tom Kreón vidí mé provinění — hrozné —
že jsem se odvážila, ó bratrová hlavo.
A teď mě vede takhle za ruce vzatou,
bez manželství, bez svatebních písní,
ani jsem nedostala podíl sňatku,
ani jsem nevychovala dítě.
A tak opuštěná od přátel, nešťastná,
jdu zaživa do příbytku zemřelých.
Jaký zákon bohů jsem překročila?
Co se mi, bídné, zbývá dívat na bohy?
Koho volat na pomoc, když mi za zbožnost
dávají jméno bezbožnost?
Nuže, jestli je u bohů tohle dobré,
budu trpíc souhlasit, že jsem se mýlila.
Jestli však oni se mýlí, nechť neutrpí
víc zla, než mně nespravedlivě činí.

Chór.
Stále ještě stejné větry duše
tuhle dívku unášejí.

Kreón.
Proto její vodiči zaplatí pláčem
za svou pomalost.

Antigoné.
Ó běda — ten výrok je velice blízko smrti.

Chór.
Nemohu tě utěšit, že by se to nenaplnilo.

Antigoné.
Ó obec vlasti thébské
a bohové předků —
odvádějí mě, už nebudu otálet.
Hleďte, páni Théb,
na jedinou královskou dceru, co zbývá,
jaké věci od jakých mužů trpím,
proto, že jsem ctila zbožnost!

[4. stasimon.]
Chór.
Snášela i Danaé, že nebeské světlo
směnila za tělo v kovových příbytcích,
skryta v hrobové komoře uvězněna.
A přec, dítě moje, byla ctěná rodem,
chránila Diovo plodné zlato.
Mocnou je však síla osudu:
ani bohatství, ani Arés, ani věž, ani lodě
bijící vlny do černa jí neuniknou.

Chór.
Spoutal i prudký Dryantův syn,
král Edonů, za posměšnou pýchu
Dionýsem v skalnatém okovu.
Tak kape ta divoká zuřivost
blahobytu šílenství: on poznal
v šílenství, že se neslušelo
jazykem posmívat se bohu.
Chtěl totiž zastavit bohem posedlé ženy
a jejich oheň Dionýsův,
dráždil Múzy milovné píšťaly.

Chór.
U Modravých skal mezi dvojím mořem
bosporské břehy a thrácký nepohostinný
Salmydessos — kde Arés obyvatelský
spatřil u obou synů Fineových
hroznou prokletou ránu,
oslepená očí vírů od divoké macechy
rozdrcena krvavýma rukama
a hroty tkalcovských člunků.

Chór.
A oni, nešťastní, se žalostí plakali
nad bídou — matky i oni, sňatkem nikdy
nepokročilí. Měla sice původ ze starého
rodu Erechtheovců, byla v dalekých jeskyních
vychována v otcovských bouřích,
Boreova dcera, běžící vedle koní
nad strmými vrchy, dcera bohů.
A přec i na ni dolehly dlouhověké Moiry, mé dítě.

[Vstupuje Teiresiás vedený chlapcem.]

Teiresiás.
Páni Théb, přišli jsme společnou cestou,
dva vidouce z jednoho. Vždyť pro slepé
je cesta jen skrze vůdce.

Kreón.
Co je nového, starče Teiresio?

Teiresiás.
Poučím tě, a ty uposlechni věštce.

Kreón.
Nikdy jsem se dřív neodchýlil od tvého rozumu.

Teiresiás.
Proto jsi správně řídil toto město.

Kreón.
Mohu svědčit: zažil jsem užitek.

Teiresiás.
Teď víš, že se znovu nalézáš na ostří osudu.

Kreón.
Co je to? Chvěji se před tvými ústy.

Teiresiás.
Poznáš, až slyšíš znamení mého umění.
Když jsem si usedl na svůj dávný trůn
pozorovatele ptáků, kde mi byl přístav
každého znamení, zaslechl jsem
neznámý hlas ptáků — křičeli zlobným
divokým hněvem a barbarsky.

Rvali se vzájemně krvavými drápy —
poznal jsem to; šum křídel nebyl bezvýznamný.
Z strachu jsem hned vzýval oběti
na vysoko plápolajících oltářích.
Ale z obětí nehořel Héfaistos.
Z masa stehen tekla do popela
mokvavá šťáva, kouřila, prskala,
žluč se rozstříkla do výše,
a stehna, celá ustrouzená, trčela ven z tuku.
To od toho chlapce jsem se dozvěděl —
věštby zmařené z neúspěšných obřadů.
Vždyť pro mě je on průvodcem, jako já pro ostatní.
A to město stůně kvůli tvé mysli.
Oltáře a ohniska jsou plné zbytků,
které snesli ptáci a psi z padlého
nešťastného syna Oidipova.
A tak bohové nepřijímají od nás
již obětní modlitby, ani oheň se stehny,
a žádný pták nevydává jasné zvěsti,
jsa plný krve a tuku zavražděného muže.
To si tedy, synu, uvědom.
Všem lidem je společné mýlit se.
Ale když se někdo mýlí, ten muž už
není nerozumný a nešťastný, kdo spadl
do zlého a hledá nápravu — ne, kdo zůstává nehybně.
Zpupnost získává hloupost.
Nuže ustup před mrtvým, a mrtvého neubodávej.
Jaká odvaha je zabíjet zemřelého?
Dobře ti to říkám z dobré vůle. Učit se
od toho, kdo mluví dobře, je nejsladší —
pokud mluví pro zisk.

Kreón.
Starče, všichni jak lučištníci střílí na terč
toho muže. A ani tvého věštění
mi není ušetřeno. Rodem těch tvých
jsem už dávno zprodán a odvezen jako zboží.
Vydělávejte, nakupujte sardský
jantar, pokud chcete, i indické zlato!
Toho muže však pohřbem neskryjete,
i kdyby Diovi orli chtěli jeho tělo
jako kořist nést k Diovým trůnům —
ani tak, bez strachu z poskvrny,
nedovolím ho pohřbít. Vím dobře,
že žádný člověk není schopen poskvrnit bohy.
A padají, starče Teiresio, i mnoho
hrozných lidí hanebně, když hanebné
řeči krásně mluví pro zisk.

Teiresiás.
Běda — ví vůbec někdo z lidí, přemýšlí snad,
—

Kreón.
Co? Co to říkáš, že je společné všem?

Teiresiás.
Jak nejlepší ze statků je dobrá rada?

Kreón.
Jak nejhorší škoda je nemyslet.

Teiresiás.
Tuhle nemoc máš ty jak zabalenou v sobě.

Kreón.
Nechci věštci zlo odplácet.

Teiresiás.
A přec říkáš, že lžu ve svých věštbách.

Kreón.
Vždyť celé věštectví je plné lásky k penězům.

Teiresiás.
A z tyranství se rodí hanebný zisk.

Kreón.
Víš, že na ty, co vládnou, mluvíš?

Teiresiás.
Vím. Vždyť skrze mě držíš toto zachráněné město.

Kreón.
Moudrý jsi věštec, ale miluješ nespravedlnost.

Teiresiás.
Donutíš mě vyslovit nedotknutelné myšlenky.

Kreón.
Vyslov je, jen ne pro zisk.

Teiresiás.
Zdá se mi, že tak jsi to i tak uchopil ty.

Kreón.
Věz, že moji mysl neprodáš.

Teiresiás.
Nuže věz dobře: nebude mnoho oběhů

závodících slunečních kol,
než ty z vlastního těla jednoho
mrtvého jako výměnu za mrtvé budeš muset dát,
za to, že jsi z horního světa pryč hodil
duši a bez pocty ji v hrobě ubytoval,
a držíš u sebe z podzemí vzatého mrtvého,
který patří bohům pod zemí — bez podílu,
bez pohřebních obřadů, bez bohoslužby.
Ani tobě to nenáleží, ani bohům nahoře —
ale ty na to vztahuješ násilí.
Za to tě budou číhat zhoubné pozdní
pomstitelky Hádu a Erínyje bohů,
abys byl chycen do stejné pasti zla.
A rozvaž, jestli mluvím koupený stříbrem.
Ne za dlouho totiž zazní v tvém domě
nářky mužů a žen.
A rozbouří se nepřátelská města,
jejichž zbytky těl psi, divá zvěř
nebo nějaký okřídlený pták pohřbili,
a nesou tím bezbožný pach k městskému krbu.
Takové šípy jsem z hněvu svého srdce
jako lučištník vystřelil proti tobě —
pevné, jejichž žár už neuteče.
Chlapče, odveď mě domů, ať svůj hněv
na někoho mladšího vylije,
a ať se naučí mít klidnější jazyk
a lepší rozum, než jaký má teď.

[Teiresiás odchází.]

Chór.

Vladaři, muž odešel — vyvěštěl strašné věci.

Víme, že od chvíle, co nosím místo černých vlasů
tyhle bílé, nikdy žádnou lež tomu městu nenesl.

Kreón.
I já to vím a jsem rozkolísán ve své mysli.
Ustoupit je strašné, ale vzepřít se a nechat
osud srazit mou duši v bídu — také strašné.

Chór.
Potřebuješ dobré rady, synu Menoikeův.

Kreón.
Co tedy mám dělat? Mluv. Poslechnu tě.

Chór.
Jdi, dívku vysvoboď z podzemního hrobu
a tomu, co leží venku, postav hrob.

Kreón.
A tohle chválíš? Myslíš, že mám ustoupit?

Chór.
Co nejrychleji, vladaři. Rychlonohé škody
od bohů dopadnou na špatně smýšlející.

Kreón.
Běda! Těžce — a přec se vzdávám svého srdce.
Jednat musím. Proti nutnosti se nesmí bojovat.

Chór.
Nuže jednej a nespoléhej na jiné.

Kreón.
Jak jsem — tak půjdu. Pojďte, pojďte, průvodci —

ti, kdo jste tu i kdo nejste — vemte sekery
do rukou a běžte k místu nahoře, viditelnému!
A já, protože mé rozhodnutí se otočilo,
budu sám rozvazovat to, co jsem spoutal.
Bojím se, aby nejlepší nebylo zachovat
stávající zákony až do konce života.

[Kreón rychle odchází.]
[5. stasimon: Hymnus na Dionýsa.]
Chór.
Mnohojmenný, slávo kadmské nevěsty,
syne hromovládce Dia,
jenž pečuješ o slavnou Itálii,
jenž vládneš nad všeobecnými komnatami
elefsinské Démétry,
ó Bakchu bakchanítů,
jenž přebýváš v mateřském městě Thébách
u vlhkých proudů Ismenových,
nad semenem divokého draka —

Chór.
Tebe nad dvouvrchým skaliskem zřel
zářivý plamen, kde kráčí
nymfy korykické bakchantky,
a kde teče Kastaliin pramen.
Tebe z nyseských hor zelené svahy
pod břečťanem a plné hroznů
posílají, zatímco nesmrtelné hlasy
„euoi“ volají — toho, jenž hlídá thébské ulice.

Chór.
Nejvíc ctěné ze všech měst

jsi s matkou bleskovou poctil.
A nyní, když je obec všelidová
sevřena prudkou nemocí,
přijď s očistným krokem — buď přes
parnasské svahy, nebo přes
stonoucí průliv!

Chór.
Ó vůdce ohněm dýchajících hvězd,
dozorče nočních hlasů,
dítě Diovo, zjev se, vladaři,
se svými průvodkyněmi — Thýjadami,
které tě bláznivě po celou noc tančí,
Iakcha, dárce!

[Vstupuje Posel.]
Posel.
Sousedé Kadmovi a domů Amfíonových,
nevím o žádném lidském postavení,
které bych kdy mohl pochválit, ani pohanit.
Vždyť osud zdvihá a osud sráží
jak šťastného, tak nešťastného věčně.
Žádný věštec nedovede předvídat
ustavení věcí u smrtelných.
Kreón byl kdys záviděn, podle mě:
zachránil tuto Kadmovu zem z nepřátel,
získal plnou samovládu v zemi
a vzkvétal pod šťastnou úrodou dětí.
A nyní je všechno pryč. Když totiž
rozkoše opouštějí lidi, nepočítám já
takového člověka za živého — mám ho

za nažitou mrtvolu.
Buď jen bohatý doma, pokud chceš, velkolepě,
žij s postavením tyrana — ale pokud ti chybí
radost z toho, zbytek bych za stín dýmu
nevyměnil u muže, pokud jde o rozkoš.

Chór.
Jaké tíží lásky zpráva ty teď přinášíš?

Posel.
Oni jsou mrtví. Živí jsou vinni smrtí.

Chór.
Kdo zabíjí? Kdo leží? Mluv.

Posel.
Haimón zahynul. Vlastní rukou si vzal krev.

Chór.
Otcovou rukou, nebo vlastní?

Posel.
Vlastní — hněv na otce pro vraždu.

Chór.
Ó věštče, jak pravdivě ses projevil!

Posel.
Když je tomu tak, zbývá uvážit ostatní.

Chór.
A tady vidím nešťastnou Eurydiku,
Kreontovu ženu. Vychází z paláce —
buď slyšela o synovi, nebo náhodou.

[Vstupuje Eurydika.]

Eurydika.
Ó všichni občané, zaslechla jsem řeč,
jak jsem šla k východu, abych se vydala
k bohyni Palladě s modlitbami.
Právě jsem otevírala závory brány,
když zvěst o rodinném zlu uhodila
do uší. Padla jsem naznak k služkám
ze strachu, byla jsem omráčena.
Nuže, ať je ten výrok jakýkoli, povězte mi ho znovu.
Nejsem nezvyklá na zlé zprávy, slyším je.

Posel.
Má paní, byl jsem při tom a povím to,
nic z pravdy nevynechám. Proč bych tě
oklamal, když by se mi vzápětí ukázala
lež? Pravda je vždy přímá.
Byl jsem průvodcem tvého manžela
na kraj pole, kde leželo bez slitování
od psů roztrhané tělo Polyneikovo.
Toho jsme za vzývání cestní bohyně
Plútóna, aby zadrželi hněv v klidu,
umyli posvátnou lázní, na čerstvě
natrhaných větvích, co z něho zbývalo,
spolu jsme zapálili, hrob rovný do výšky
z rodné země jsme postavili. Potom
jsme se obrátili ke kamennému svatebnímu
lůžku, do Hádu dívky, do dutého hrobu.
A zdálky někdo slyší hlas hlasitých
nářků kolem neposvěcené komnaty,
a jde oznámit to pánu Kreontovi.

Ten, jak se blíží, slyší kolem sebe stále
jasnější nejasné zvuky stěnání,
a bolestivě vykřikne žalostné slovo:
„Ó bídný já, jsem snad věštcem?
Snad kráčím po nejnešťastnější cestě
ze všech cest, kterými jsem šel?
Hlas syna mi laská srdce. Ale, sloužící,
jděte rychle a stůjte u hrobu! Vlezte
k samotnému ústí vchodu, do vyvrácené
mezery kamene, podívejte se, zda slyším
Haimónův hlas, nebo zda mě bohové klamou.“

Posel.
Takhle nám přikázal zoufalý pán.
V zadním prostoru hrobu jsme spatřili ji
zavěšenou za krk, zaškrcenou kličkou
z plátna.
A jeho — padlého kolem ní v pase —
jak oplakává zmařenou svatbu v podsvětí,
otcovy skutky a své nešťastné manželství.
Když otec Kreón viděl toho, zasténal strašně
a vešel dovnitř, křiče zavolal:
„Ó nešťastníku, co jsi to udělal? Jakou jsi
měl mysl? V jakém neštěstí jsi se zničil?
Vyjdi, synu, prosím tě!“
Chlapec se na něho podíval divokýma
očima, odplivl si do tváře a neodpověděl,
tasil obouhrotý meč.
Jak se otec dal na útěk, minul ho.
Potom ten nešťastný, rozhněván na sebe,
jak byl, nahnul se a vrazil si meč do boku,

a ještě s otevřenýma očima objal mrtvou
dívku vlahou paží.
A dýchaje posledními dechy, vypustil
rychlý proud krvavého pramene
na bílou tvář.
Leží tam mrtvý vedle mrtvé, dokončivši
svatební obřad v Hádu — bídný,
ukazuje lidem, jak veliké zlo je u člověka
nerozvážnost.

Chór.
Co z toho usoudíš? Žena zase odběhla,
aniž řekla slovo dobré, či špatné.

Posel.
I já jsem užaslý. Živím se nadějí,
že se nehodí, aby po slyšení útrap syna
před městem naříkala, nýbrž že uvnitř
pod střechou vzala služky, aby s nimi
oplakávala rodinný žal.
Vždyť není neznalá úsudku, aby se mýlila.

Chór.
Nevím. Mně se zdá, že těžké je jak
přílišné mlčení, tak marný velký křik.

Posel.
Budeme to vědět — ať něco zdrženlivé
tajně nenese ve svém rozpáleném srdci.
Pojďme k domu — dobře jsi mluvil.
Vždyť v přílišném mlčení je také tíha.

[Posel odchází do paláce.]

[Vstupuje Kreón, nese v náručí tělo Haimónovo.]

Chór.
Ale tady, vladař sám přichází
nesa v rukou patrnou památku —
pokud se to smí říci — žádnou cizí
pohromu, ale sám vinen.

[Kommos.]

Kreón.
Ó běda!
Zlé úvahy ze zlé mysli,
tvrdé, přinášející smrt —
hleďte, zabijce i mrtvého
z téhož rodu!
Běda — má nešťastná rozhodnutí!
Ó synu! Mlád, mladou smrtí —
běda, běda —
zemřels, odloučil ses —
mou, ne svou nerozvahou!

Chór.
Ó běda, pozdě jsi, zdá se, uviděl spravedlnost!

Kreón.
Ach, běda —
pochopil jsem to, nešťastník. Tenkrát,
tenkrát mi bůh na hlavu vložil těžké břemeno
a srazil mě. Divokými cestami otřásl mou cestou,
a rozdupal mi radost pod nohama.
Ó, ó — bolesti smrtelníků, bídné bolesti!

[Vstupuje druhý Posel z paláce.]

Druhý posel.
Ó pane, jako ten, kdo má a kdo získal —
jedno neseš v rukou, druhé si už
v domě ukážeš a hned uvidíš.

Kreón.
Co ještě horšího je po tak zlém?

Druhý posel.
Žena zemřela — matka tohoto mrtvého —
nešťastná, právě teď čerstvými ranami.

Kreón.
Ó běda!
Ó neukojitelný přístave Hádu,
proč mě, ach proč, hubíš?
Ó ty, co jsi mi přinesl zlé zprávy,
jakou řeč to vlastně hlásáš?
Ó, zabitého muže už dobíjíš!
Co pravíš, chlapče? Co mi říkáš nového —
běda, běda —
nad zkázou, že se oběť ženy
smrtí k mé bídě přidala?

Chór.
Můžeš to vidět — není už ve vnitřku.

Kreón.
Ó běda —
druhé zlo spatřuji, bídný!
Jaký, jaký osud mě ještě čeká?
Právě jsem měl v rukou syna —

a tady naproti vidím mrtvou!
Běda, ó bídná matko, běda, synu!

Druhý posel.
Ona kolem ostrého oltáře mečem
rozvázala temná víčka — nejdřív
oplakávala slavný osud dřív zemřelého
Megarea, pak toho a nakonec na tebe
jako otce svých zabitých dětí volala kletby.

Kreón.
Ó běda, běda —
třesu se hrůzou! Proč mě nikdo
neprobodne oboustranným mečem?
Já nešťastník, běda —
jsem svou bídou spleten!

Druhý posel.
Byl jsi od zemřelé obviněn
jako příčina smrti obou.

Kreón.
Jakým způsobem se zabila?

Druhý posel.
Udeřila si vlastní rukou do jater,
jak uslyšela o drsné smrti syna.

Kreón.
Ó běda, běda — to na nikoho jiného
z lidí z mé viny neuloží osud!
Já jsem tě, já jsem tě zabil,
ó bídná, já! Pravdivá je ta řeč.

Ó sloužící, odveďte mě co nejrychleji,
odveďte mě daleko,
toho, kdo již není víc než nikdo!

Chór.
Dobře radíš, pokud je v zlu nějaký prospěch.
Nejkratší zlo, co máš u nohou, je nejlepší.

Kreón.
Ať přijde, ať přijde!
Ať se zjeví nejkrásnější smrt,
jenž mi přinese poslední den,
nejvyšší! Ať přijde, ať přijde —
abych další den už neuviděl!

Chór.
To všechno je ještě daleko. Pro to, co leží
před námi, je třeba něco dělat. O tyhle věci
se postarají ti, kdo se o ně mají starat.

Kreón.
Ale to, co teď žádám, k sobě shrnuji.

Chór.
Nic nežádej! Pro smrtelníky není úniku
před osudem, který byl určen.

Kreón.
Odveďte mě pryč — toho zbytečného muže,
který jsem tebe, synu, nechtě zabil,
a tebe také — ó bídný —
nevím, kam, kam se mám uchýlit.

Všechno mi v rukou vybočilo —
a na hlavu mi dopadl těžko snesitelný osud.

[Kreón je odváděn pryč.]

Chór.
Rozumnost je největším dobrem.
Vůči bohům se nesmí porušovat svaté.
Velká slova pyšných lidí platí velkými ranami
a stáří tak učí rozumnosti.

Sofoklés: Král Oidipus a Antigoné

Překlad: Audioknihy CZ. Nový český překlad z originálu, který vznikl pro tento projekt a prošel nezávislou korekturou.

Zdroj originálního textu: Perseus Digital Library.

Originální text je volné dílo. Překlad a vydání: Audioknihy CZ, licence CC BY 4.0. Můžete jej sdílet a dál používat, pokud uvedete zdroj (Audioknihy CZ, audioknihycz.cz/kniha/sofokles-tragedie/).

Audioknihu připravujeme. Další knihy a audioknihy zdarma najdete na audioknihycz.cz/kniha/sofokles-tragedie/.